Johan Selnes

Vestlandstoner

Digitized by the Internet Archive
in 2026

https://archive.org/details/destlandstoner0000joha

Johan Selnes

Vestlandstoner

Digte og Fortællinger

av

Johan Selnes

K. C. Holter Publishing Co.,
Minneapolis, Minn.
1918

Denne bok er tilegnet
Sigurd Sivertsen
i kjærlig og taknemlig erindring.

Til Johan Selnes.

To sjæle, tændt til samme id,
to viljer, vendt den samme vei,
to klinger i den samme strid —
det er vi, du og jeg.

Jeg saa dit hjertes alterild,
der brændte bak et dunkelt glar,
og raadet dig med alvor til
at holde ruten klar.

Med tak at ta et ord til tuft,
er røsten end litt barsk og ru,
det er i sandhet stort og smukt,
og saadan gjorde du.

Se derfor har jeg faat dig kjær,
og hvor den gaar, din fremtidsvei,
saa blir du stedse den du er
for Gud, dig selv og mig. —

*

Nu seil i top, og skum om stavn,
og freidig frem til færd og daad!
Og glemmer du engang mit navn:
du glemmer ei mit raad!

Vi seiler ut fra hver vor kyst
at slaa for sandt og ret et slag, —
og signe Gud hver ærlig dyst
fra løgn og hult bedrag.

Sigurd Sivertsen.

Bredvold pr. Tigermulen,
Norge, 20de November, 1910.

I al min tyngsel.

I al min tyngsel og al min nød,
ved tusen tillukte døre —
jeg mødte røster, der steg og lød
som klokkers klemt i mit øre.

De kom saa sterke fra øst og vest,
fra nord, fra syd og fraoven;
de kom som fugle i sol og fest
og fløi saa let gjennem skogen. —

Men klemtet lukket jeg kjærlig ind,
ja, kjærlig ind i mit hjerte.
Og høitid bruste i sjæl og sind,
og glæde døvet hver smerte.

Hav tak, min skaper, for himlens guld!
Hav tak for lutrende dage!
Av gode folk er vor klode fuld,
— jeg har ei grund til at klage.

Ser du — —

Ser du Gud i sol, som over aasen løfter,
ser du ham i stjernehærens blide blus,
ser du ham i skog og vand, i fjeld og kløfter, —
freidigt da du lever i din faders hus.

Ser du Gud i alt, hvad stort for synet kommer:
ser du ham i guldblek høst og nyvakt vaar,
ser du ham i sneklædt vinter, blomstrik sommer, —
da i harmoni med skaperen du staar.

Ser du Gud i alt, der ædle tanker giver,
som kan kvæle hvert et trældomsmørkt begjær, —
da en større enhet, sjæl, der stedse bliver
mellem dig og ham, som kjærligheten er.

Ser du Gud i alt, som glæder sandt og fryder,
hører ham i hver en livsren melodi, —
da i hjertet guddomsgnisten røtter skyter,
og med lovsang vandrer du din livsens sti.

O, lykksalig hver en sjæl, som Gud kan finde
gjennem mer end bøn i kirkens høie kor!
Den, skal aldrig frygtsom famle om i blinde,
som har set og smakt Guds rike her paa jord.

Min violin.

Den trøstet mig i tunge stunder
med sine rike, skjønne toner:
de mildnet sjælens saare vunder
og løftet den mot lysets zoner.

Dens dype tonebrus mig flættet
en krans av livshaap og av glæde;
bak hvert et samvær var jeg lettet,
og veien blev en lyst at træde.

Jeg aldrig, aldrig den vil miste;
den følge skal, hvorhen jeg drager.
Vi kun skal skilles paa mit siste;
men tonen med mig hjem jeg tager!

Jeg maa ha Gud — —

Jeg maa ha Gud, skal livet for mig lykkes,
skal lys og sandhet jeg i hjertet faa;
jeg maa ha Gud, skal sjælens kammer smykkes
og himlen sig derinde hvælve blaa.

Jeg maa ha Gud, skal aandens kraft jeg kjende,
der løfter over verdensondets gru;
jeg maa ha Gud, skal kjærligheten tænde
sit milde stjerneblus i sind og hu.

Jeg maa ha Gud, hvis frem jeg helt vil gange
paa retfærds høie, ædle vei og sti;
jeg maa ha Gud, skal salig fred jeg fange,
skal livsens harmoni i alt der bli.

Jeg maa ha Gud, hvis jeg den rette lykke
og rette glæde finde skal og faa;
jeg maa ha Gud, jeg maa ha Gud, hvis ikke
i verdens løgn og last jeg skal forgaa.

Jeg maa ha Gud, om jeg skal tryg mig kjende
og leve slik, som frelseren forstod;
jeg maa ha Gud, skal dagen vakkert ende
og aftensolen smile mig imot.

Jeg maa ha Gud i tiden her mig givet;
hans aand maa være sjælens styrkebrød!
Jeg maa ha Gud; ti han er selve livet;
foruten ham er mørke, angst og død.

Jeg maa ha Gud, skal livet for mig lykkes,
skal lys og sandhet jeg i hjertet faa;
jeg maa ha Gud, skal sjælens kammer smykkes
og himlen sig derinde hvælve blaa!

Maa du ofte — —

Maa du ofte i kulde og slagskygger gaa,
fører veien mot kløfterne ned:
Der er aldrig en dag, saa skytung og graa,
at ei solen kan skinne et sted.

Løft dit blik og din pande og se dig omkring!
Der er sol paa den høieste top.
Er du vantro og træg, og gaar veien i sving —
styr med livsvon da gangen ditop!

Du kan naa, hvis du bare har vilje og tro —
du kan naa i et sekund, min ven.
Ti der spænder bestandig en bærende bro
imot folklædte aandshøider hen.

Der er varme og lys for hver vandrer at naa,
om man blot holder livstroen ved;
der er aldrig en dag saa skytung og graa,
at ei solen kan skinne et sted.

Jeg spør — —

Jeg spør, om du vover at staa for det sande,
naar alle er mot dig og ingen er med,
naar livsløgnens herjende, flammende brande
dig truer, saa utvei du neppe dig vet —
jeg spør, om du vover at sige din mening,
en ret og en sand en, i daarers forening —
jeg spør, om du vover alene at staa,
naar verden av hat vil dig stene og slaa?

Jeg spør, om du vover alene at vandre
den sti, som mot visdom og kjærlighet bær
og hverken din kurs eller mening forandre,
om lokker tilbake dig ondskapens hær —
jeg spør, om du røste tør mesterens tanker
og te dig som ham kun mens fremad du vanker —
jeg spør, om du tjene vil Herren, din Gud,
med varmere sind end al verdens smaa bud?

Jeg spør, om du ræddes, naar daaren dig spotter,
fordi du ei deler hans livssyn og tro —
jeg spør, om du ræddes, naar verden sig gotter,
fordi at den hindrer din sæd for at gro —
jeg spør, om du ræddes for dødsdømte magter,
der livsdagens værd ikke øiner og akter —
jeg spør, om du ræddes for mørkhetens sak:
blot brammende løgn og saa hult et bedrag!

Idealer.

Gi os mænd med gode hjerter,
gi os kvinder adelsbaarne!
Sjæle, som er Herrens kaarne
og kan bære verdens smerter —
gi os slike, gi os slike
aandens rike
folk, som ei sin Gud vil svike!
som vil længer, som vil længer,
stedse længer
frem i lysdaad, selvom torner flænger!
— Idealer, idealer,
store, skjønne idealer,
er, hvad verden saare trænger.

Gi os mænd i stat og kirke,
mænd og kvinder, som tør bære
frem i dagen Kristi lære —
som i alt sit livsens virke
tjener andre, elsker andre
og tør vandre,
naar en daarehop maa klandre!
som tør stande, som tør stande
for det sande
fri og freidig og med opreist pande!
— Idealer, idealer,
store, skjønne idealer,
trænges saart i alle lande.

Ja, her trænges idealer
i hver statsstab, i hvert styre,
i hver kirke — skal det spire,
livets frø, i dødens daler!

Knapt man finder, knapt man finder,
neppe finder
en, der litt om Kriſtus minder.
De vil dyrke, de vil dyrke,
ikkun dyrke
mammonsguden i ſit lederbirke!
— Idealer, idealer,
ſtore, ſkjønne idealer,
trænges ſaart i ſtat og kirke.

Ja, her trænges idealer,
ſom i Kriſti ſpor tør vandre
for at lide for de andre; —
ja, her trænges idealer,
ſtore, lyſe, høvdinglyſe,
frelſerlyſe
ſjæle, ſom os vei kan viſe!
ſom tør ſtande, ſom tør ſtande
for det ſande
fri og freidig og med opreiſt pande!
Idealer, idealer,
ſtore, ſkjønne idealer,
trænges ſaart i alle lande.

Løgn og hat og fiendſkap trives
i hver krok og kraa paa jorden;
og man mener, det er vorden
folkets lodd, om gunſt at kives!
De, ſom taler, de, ſom taler,
myndigt taler,
fører ordet og befaler, —
diſſe mange, diſſe mange
hjerter trange

tjener mørkets magter tusen gange!
— Idealer, idealer,
store, skjønne idealer,
det er livets længselssange.

Se det, folk, med vaakne øine,
hvordan usseldommen sættes
over Gud, mens daarer mættes
ved at hindre, hvad kan høine!
Sku utover, sku utover,
vidt utover —
se en selvgod slægt, som sover!
ond og mægtig, ond og mægtig,
overvægtig
av sin synd og utad pen og prægtig!
Idealer, idealer,
store, skjønne idealer,
lyr en stille røst andægtig.

Gi os mænd med gode hjerter,
gi os kvinder adelsbaarne!
Sjæle, som er Herrens kaarne
og kan bære verdens smerter —
gi os slike, gi os slike
aandens rike
folk, som ei sin Gud vil svike!
som vil længer, som vil længer,
stedse længer,
frem i lysdaad, selvom torner flænger!
Idealer, idealer,
store, skjønne idealer,
er, hvad verden saare trænger.

Mor derhjemme.

Han fløi fra det lune rede ut,
over de høie fjelde.
Hytten og hjembygden blev ham for trang,
han syntes, han gik der i lænker og tvang.
Saa kom vaaren med bud.

Hans mor stod i døren og graat og led,
hjertet vilde mest briste.
Saa tok hun hans haand og trykkede mildt.
Da blev det saa underligt, blev det saa stilt...
Rar er mors kjærlighet.

„Lykke paa reisen din da, min gut!
Følge dig himlens engel!"
Da brast han i graat, denne unge mand,
og fjeldene løftet saa høit sin rand. ....
Falsk var vist vaarens bud.

Han drog dog og kom over fjeldets tind,
naaede frem omsider.
Stod saa en kveldstund og sukkede saart,
mindtes og glemte og kjæmpede haardt,
saa og var stundom blind.

Men mor sat derhjemme stur og saa
ut mot de høie fjelde,
længtet og sukket og bad og led:
Skulde hun aldrig mere faa fred,
kun stormende skumring graa?

Det vakre syn.

Husker du den fagre bygden,
med dit barndomshjem i favnen —
denne lune, trygge havnen,
hvortil verdens storm ei rak;
husker du den kjære bygden,
hvor en lyslang barndomssommer
bruste mellem løv og blommer,
mens av livets vin du drak?

Husker du den gamle birken
med sin vakre brudekrone,
hvorfra lærkens foraarstone
flommed skjønt som fløitespil?
Husker du den hvite kirken,
med sit taarn og sine klokker,
hvor de store andagtsflokker
søkte ind med troens smil?

Husker du hver tind, som pekte
himlen mot i blygraa vande?
Husker du de blide strande,
dal og mo og bakkehæld?
Husker du hvor bækken lekte,
hvor den sig i engen krummet,
— elven, hvor den brøt og skummet,
danset ned det bratte fjeld?

Husker du de mange huse,
som i vaarsol laa og smilte
til hinanden, mens du ilte
ærinder for far og mor?
Husker du, naar vinden suse-

de i gran- og furukroner, —
var det ei storladne toner,
var det ei et mægtigt kor?

Husker du hvert næs, hver odde,
som den blanke fjorden kysste,
medens somrens kveldsol lyste
og mens freden seg indpaa?
Husker du, du fjorden rodde
i den lette færingsbaaten —
rodde slik, at saltvandsfraaden
skumhvit foran baugen laa?

Fjorden ja! hvor Nordlands-jækten
drev i halvdødt veir med strømmen
og hvor far din sat med tømmen
og med stang i haanden sin;
fjorden ja! hvor vare-sjægten
færdig laa ved land og ventet —
svingte ut, det „nye" hentet
hvergang damperen la ind.

Fjorden ja! hvor holmer badet
sine bryst i døgn og dage,
hvor man fisk og sild fik take
jevnt med snøre, garn og not;
fjorden ja! hvor tidt du vadet,
stod i vand til langt paa læggen;
fjorden ja! hvor gamle bryggen,
kaien, baaten, nøstet stod.

Husker du hvor trær og buske
hurtigt vokste — du i følge;

mindes du den længselsbølge,
som da grep din bringe fat?
Kan du endnu gjærdet huske,
kan du grinden end gjenkjende,
hvor du sa godnat til „hende“
i den lyse sommernat?

— Ut vi reiste for at fange
lykken — naa den foraarsstjerne,
som os vinket fra det fjerne
i et ungt og solrikt gry.
Med os fulgte dette lange
kransbedækte tog af minder,
som for blikket aldrig svinder —
følger med os i det ny!

Stort er synet, men blir større
da, naar Domen helt sig reiser,
staar i straaleguld og kneiser,
vinker blidt til Haakons hall. —
La os saa ved flaget røre:
heise „korset“ mellem „stjerner“,
at vi arven værdigt værner!
— Og vort syn bevares skal.

„Vare-sjægten“: Ekspeditionsbaaten.
„Tømmen“: Seilstjødet.
„Stang“: Rorstangen.
„Domen“: Olas kirke, Trondhjems domkirke.

Veſterpaa.

Derveſter mellem ſkjær og baa,
ſkjær og baa,
der raſer havet og gaar paa,
og gaar paa.
Det ſkummer, ſprøiter, vælter, bryter,
det koker, fraader, bobler, ſyder;
det jubler i ſin lek og dans,
ſin lek og dans.

Paa himlen lodne ſkyer flyr,
ſkyer flyr;
de haſter frem ſom vilde dyr,
ſom vilde dyr.
Og maanen ſkinner mat og ſvinder.
Og havſprøit ſjømandsøiet blinder.
Og rev i ſeil og haand paa ror,
og haand paa ror.

Men ytterſt hiſt paa ſkjærets rand,
paa ſkjærets rand,
der løfter fyret ſtolt ſin brand,
ſtolt ſin brand
og lyſer vei indover leden.
Det er ſom ſelv' Alkjærligheten,
der lyſer over angſt og kav,
angſt og kav!

....Men ſaa med ett et ſnevеir gaar,
et ſnevеir gaar;

tæt som en mur rundt alt det staar,
rundt alt det staar.
Det stænger fyrets sterke lysning.
— Da gaar i hjerterne en gysning:
En farlig kyst, alt utsyn stængt,
alt utsyn stængt!

Og skuter vrir sig tungt og saart,
tungt og saart,
mens sjøen slaar mot baugen haardt,
mot baugen haardt.
Og krampetrukne hænder fatter
om ror, om skjøt og drag. — Men latter
er blandet ind i stormens sang,
i stormens sang!

Og sneen sner og falder tæt,
falder tæt.
Og havet griper ofret let,
ofret let.
Og sisste kamp om redning glipper.
Og stævn i stævn mot skjær og klipper.
Og bønner, sukke, rop og ynk,
rop og ynk.

Og sjømandsøiet lukker sig,
lukker sig.
Og lik og vrak gaar hver sin vei,
hver sin vei.
Mot stranden flyter stump og kister,
mens morildbrand som lynblink gnistrer.
Og hyl og sang og døn i døn,
og døn i døn!

— For kamp hvert aar der vesterpaa,
der vesterpaa
imellem holmer, skjær og baa,
skjær og baa!
Hvor mange havet tog i fanget!
For mangen dødsseng redt i tanget!
For mangt et haap det la i grav,
det sterke hav!

Ja, Feeland, som svandt!

Som barn man længes at blive stor
og voksen i livets dage,
at komme avsted fra far og mor
og langt ut i verden drage;
der ser man en kyst av glimmer og glans,
hvor lykken er let at gripe. —

Og saa blir man voksen og kommer ut,
blir friet fra baand og lænke.
Man heiser i top hver eneste klut,
og reisen er skjøn, kan du tænke.....
Men gjøres der stop paa det vilde hav,
da rinder saa let en taare. —

Ja, Feeland, som svandt med barndom i favn:
Hvor skjønt man tilsidst dig skuer!
For glorie straaler der ei om dit navn!
For uskyld der over dig luer!
Du er og bliver den fagreste kyst,
saalænge et hjerte banker.

17de mai 1914.

Det er landet dernord,
det er Norge, vor mor,
som har kaldt os tilsammen til fest og til bøn.
Det er Normanna-id
fra en hundreaarstid,
som os bruser imøte, lik Nordhavets døn.

Det er sagafyldt klang,
det er vaarsus og sang
ifra Eidsvold og ekko fra troskapens ed;
det er korsmærket flag
over mylder og tak,
det er luftning og bris fra en hundreaarsfred.

Vi, som engang drog ut
og med tro paa vor Gud
og vort folk og os selv her bak havet tok stand, —
aa! vi føler saa godt,
medens øiet blir vaatt:
du er vort, vi er dine, o fædreneland!

Vi om hjertet blir varm,
og den svulmer, vor barm,
naar vor tanke idag iler hjemad til dig
der du stævner mot hav
under stigende krav,
klædd i frihetens vaarskrud fra strand og til hei.

Tak, Alkjærlighets far,
du, som løftet og bar
os mot frihet og fred og mot seier og lys!

Følg os længere frem!
Sign de tusinde hjem!
Som om os, saa om vore: en Eidsvold-mild bris!

Saa ligger du der — —

(17de mai 1915.)

Saa ligger du der, mit fædreneland,
med grænser mot hav og et broderrike.
Med seier gaar sol over fjeldenes rand,
saa sneen maa smelte og kulden maa vike
— for nu er det vaar!

Saa ligger du der, mit deilige land,
i mai og vaar, som en brud i et gilde!
Og samler til fest sig hver kvinde og mand,
da nævnes dit navn i ordlag saa milde
— da kaldes du mor!

Saa ligger du der, mit Norge, min mor,
og lokker og kalder saa vakkert og kjærligt.
Vel strækker du armen din høit op mot nord;
men Golfstrømmen kysser, og livet er herligt — —
Aa — Norge, min mor!

— — —

Vi er en skare samlet her idag
i Vinland, som vor tapre Leif engang det navnet,
og ungdomsfriske er hvert hjerteslag,
der slaar for den, som først har kjærligt favnet.
Vi er en skare,
som hjem vil fare
til frihetsfest paa tankens lette vinger.

Aa, fædreland! tilgi vor utfærdstrang!
Som folk av dig vi vilde føre kraft til andre!
Og syntes vi, du var for arm og trang,
fik tidt for brøden vi med længsel vandre.
Du blev dog gjerne
vor beste stjerne,
naar vi mot kveld som barn vort syn lot vende.

Aa, fædreland! Du vet saa godt og vel,
vi var dog dine, dine, hvor vi end dog stevnet.
Din foss og fjord, din skog, dit stolte fjeld —
at skilles helt fra det vi aldrig evnet.
Vi var dog dine!
Si du kun „mine!"
og tro paa os, som døtre og som sønner!

Aa, fædreland! Vend blikket hit idag,
som vi mot dig vort blik i troskap vender.
Hør duken i dit flag! Med krappe slag
den slaar i luften blaa og frihet tænder.
Nu tusen barme,
saa tro og varme,
dig ærer gjennem hele lykkearven!

— — —

Bevar, o Gud, vort dyre fædreland
og la det blomstre som en fager have!
Gi folket magt til stedse at ta stand
i guddoms lys og kjæmpe mot det lave!
Bestandig slik,
og ingen svik!
Saa gaar det frem til større fest og frihet.

Vaar i mit hjerte — —

Vaar i mit hjerte og vaar i naturen,
sol over landet og sol i mit sind.
Vakker og herlig som dagen er turen
op mot den glitrende, skyhøie tind.

Solfulde timer med sælsomme toner,
lysende tanker og løftende tro,
vækkende syner og vaarfriske voner —
blomster i mængde paa bakker og mo.

Varme og smil over vinterens smerte,
skinnende løfter og strømning saa lind.
Vaar i naturen og vaar i mit hjerte,
sol over landet og sol i mit sind.

Vaaren.

Fra ufkylds rene barneaar
var vaaren altid kjær.
Den kom med græs og blomster over vange,
med sol og lek og glade fuglesange;
den kom med bud om lyse nætter mange,
den kom med hilsen om en sommer nær.

Slik kommer end den store gjæst,
lik ung og ny hvert aar.
Den smelter vintrens haarde is og tæle,
den tør og tiner op forfrosne sjæle,
den griper kjærligt, søtt og varmt til mæle,
den lekende igjennem luften gaar.

I brudeflør den birken klær,
det dufter friskt fra skog.
I hvert et frø den foraarsliv indgyder,
i hver en knop den trang til vekst indskyter;
i jorden gjærer den og kraftigt bryter,
saa bonden faar det travlt med harv og plog.

Den maner os til søskend-daad
og sluttet haand i haand:
Vor sæd at saa i lune solskinsstunder,
mens livet bruser gjennem li og lunder
og flommer over fjeld og grønne grunder
og sprænger alle mørke, triste baand.

Vel ofte vaaren skrider sent
og over lande gaar;
men faar den først ta vintren i sin' arme
og marken med sit solskinssmil opvarme, —
da tiner is og svinder kval og harme,
da uten maal og grænse hjerter slaar.

Foraar.

Mens menneskeskapningen sætter en dødslek paa mote
og helvede flammer i riker og bankende bryst,
da sender Gud kjærligt og barmhjertigt hit til vor klode
paany av sit evige foraar en livsmættet gnist.

Hans lov er hans egen og ikke smaapuslinger vorden;
han er, hvad han var; ti han kjender omskiftelse ei!
Om menneske-muldkryp kan trodse hans vilje paa jorden,
de fattigt dog stænger hans evighetsfærd og hans vei!

Han kommer med livet saa seiersvis, vakkert og vældigt,
og gjennem sin natur og storhet han hilser med smil.
Det er ikke hans, hvad er armodsligt blet og avfældigt; —
hans evige foraar har lødig og stjernehøi stil!

Han troner i det, som er fuldkomment; ei i det andet,
der sløser i halvhet med usseldoms klute bak slør; —
han troner i Altet, dets levende retfærd og sandhet,
som blomstrende vedblir for evigt og aldrig utdør.

Han troner i alt, som i kjærlighetsdragten har svøpt sig; —
hans himmel, den strækker sig evighetslængder omkring:
fra os og til stjernerne, videre utad til verdner
av myldrende kloder, der svæver i rummet omkring!

Han troner i alt, som i skjønhetens ynde sig klæder,
i alt og i alting, som livsrene billedtræk har,
i daad og i tanker, som aapner for signende glæder,
i ord og i toner, som hen imot lysriket drar.

Aa, kunde vi se ham i vaaren engang til os smile
og kjende hans varmende livsgnist i hjerte og sjæl!
Da visst vi ei trængte et antal av aar og av mile
i søken mot klarhet og følen om sikker og sæl.

Der kvidrer en svale.

Der kvidrer en svale i birketræ-lunden:
„Kvireli — kvi — vivit!"
Det lyder saa deiligt i vaar-morgenstunden:
„Kvireli — kvi — vivit!"
Det svarer i heien
og vælter mot veien:
„Kvireli — kvi — vivit!"

Og fuglen den priser sin skaper for livet,
„Kvireli — kvi — vivit!"
og glædes ved rikdommen, som er den givet,
„Kvireli — kvi — vivit!"
Den takker for føde
med triller saa bløte:
„Kvireli — kvi — vivit!"

Vi blander med smaafuglen glad vore toner,
„Kvireli — kvi — vivit!"
og sender vor lovpris mot lysrikets zoner,
„Kvireli — kvi — vivit!"
og takker for livet,
som Gud os har givet —
„Kvireli — kvi — vivit!"

Foraarshymne.

Tro paa din skaper i alt, hvad du ser, som har evne
til i et foraar at sætte gjenfødelsens stevne!
Tro paa din skaper, din mester og hersker, som troner
underfuldt, vældigt i nybaaren vekst og i toner!

Tro paa, hvad dannes i livets det sollyse billed!
Tro paa, hvad fødes og reises, trods døden, som skillet!
Tro paa Guds vaar og hans storhet i alting, som høiner
sjælen til signende alvor, saa utvei du øiner!

Tro paa, hvad taler i ordlag, dit hjerte kan fatte!
Tro paa, hvad rikt er og rummer de evige skatte!
Tro paa Guds lov ved det blomstrende foraar, som løfter
sindet og tanken fra dødsørknens isfrosne kløfter!

Tro paa, hvad sitrer i vaarfryd, i glæde og gammen!
Tro paa, hvad bredfuldt i kjærlighet binder tilsammen!
Tro paa Guds røst gjennem alt, som kan tolke og tale
levende visdom til selv, hvad er sunken i dvale!

Tro paa, hvad leker i ufkyld, som barnet ved morgen!
Tro paa en renhetens soldans fra tvilen og sorgen!
Tro paa Guds magt, at den bærer som barn dig til daapen
endda, naar selv du har staaltunge, blodige vaaben!

Tro paa din skaper i foraarets solrike timer!
Evighetsklokker om lykke og salighet kimer!
Bøi dig og føi dig kun efter Guds bærende aande!
Glad skal du reise dig, sjæl, trods din synd og din vaande.

Gaa til din skaper et minut i alvor og stilhet!
Evighetsvaaren vil dække dig smukt med sin mildhet.
Gaa kun til Gud nu, han vækker og tilgir og trøster
ødselt og kjærligt ved tusener syner og røster.

Vaar.

Nu har vi atter vaarens milde vinde
og straalegylden glans paa top og tinde.
Nu har vi atter græs og blomst paa vang
og duft av løv og herlig fuglesang.

Nu spirer det og gror bak vintrens dvale,
nu sitrer lys og fryd i dyp og dale,
og kulden viker for den varme glød
som gjennem selve døden vei sig brøt.

O glæd dig nu, du menneske, som strider,
som tror og tviler, sukker, blør og lider!
Betragt Guds natur, hvor den mægtig spaar,
at livet, livet dog trods alt bestaar.

Se blomster og græs — —

Se blomster og græs over vidde og vang
i sommerens yndige flor!
Det dufter saa livsfriskt den dag saa lang,
mens fuglene stemmer sin harpe til sang
og glæ'r baade liten og stor.

Men sandt er det sagt, trods den bærende røst,
trods livet i seirende pragt,
at bak staar en haard og en skaandselløs høst
med suk i sin stemme og skræk i sin trøst
og død i sin fyldige magt.

La høſten blot komme! Den ei kan formaa,
at øde ſkaperens frø.
Alt bærende liv ſkal bak døden opſtaa,
i evighetsynde ſig fagert utfl aa
og aldrig mer visne og dø.

Aftenſtemning.

(Fra mindernes land dernord.)

Der ſuſer en ſakte ſolgangsvind,
ſom ſvaler min hete pande.
Det dufter fra ſkog paa aas og tind,
fra eng over mo og ſtrande.

Jeg ſitter i drøm ved fjordens bred,
mens dagen i ſtilhet ender,
mens Arkturus tændes og hilſer ned
og nordlyſet dunkelt brænder.

Man tanke den ſætter for damp og ſeil
ut mindernes blide fjorde,
mens krusninger ſmaa paa ſjøens ſpeil
tar ſladrende, vart tilorde.

Saa kommer hun lyslet, med ſmil om mund,
den ſjælsſtore, fagre kvinde,
jeg øinet i foraarets glade ſtund,
ſom maatte med tiden ſvinde.

Hun hviſker et ord og klapper min kind
og kyſſer min hete pande.
— — Det dufter fra ſkog paa aas og tind,
fra eng over mo og ſtrande.

Saa fløi der et bud —

(Skrevet da verdenskrigen brøt ut.)

Saa fløi der et bud over jorden.
Det tok os med rædsel og skræk.
Vi stanset og spurte og spurte igjen;
men svaret var ens, hvor vi vendte os hen.
Og hist lød kanonernes torden
og raslen av blankslepet staal.
Ja, hist lød kanonernes torden
og raslen av blankslepet staal!

Det saes saa tidt, vi var store og gode
og kristne og retvise menneskebarn,
men rovlysten laa i var bringe og aat
og hjalp os saa kjækt til en helvedesdaad.
Saa grep vi til riflen og sværdet
og traakket paa blodige lik...
Ja, nu gripes til riflen og sværdet
og nu traakkes paa blodige lik!

Og medens kanonerne drønner
og ildhavet flammer derøst:
Op stiger der tusener bønner,
at hente, litt liv og litt trøst...
Dog, hornene gjalder og kalder,
og riflen den lægges til kind — —
og sønnen og faderen falder
og hentes til dødsriket ind.

Men hjemme i stuerne sitter
i aandeløs spænding og angst
saamangen en yngling og hustru og mor

og speider mot fjeld og speider mot fjord;
de vrir sine hænder i nøden
og sukker: „Min herre og Gud!“
Ja, vrir sine hænder i nøden
og roper: „Min herre og Gud!“

Og kirker mot himmelen peker
og taler saa stille men vældigt
om det, som blir sveket og øvet,
om det, som i alvor er prøvet. —
Og livsfriske kjærlighetsstrømme
om taarn og om tinding sig leirer.
Ja, livsfriske kjærlighetsstrømme
om taarn og om tinding sig leirer! —

Men folkene har intet hjerte
og vil ingen skaansel og fred;
med hatets den blussende kjærte
de stævner mot helvede ned.
Ja, med hatets den blussende kjærte
de haster mot helvede ned!

Ja, det saes saa tidt, vi var store og gode
og kristne og retvise menneskebarn,
men rovlysten laa i vor bringe og aat
og hjalp os saa kjækt til en helvedesdaad.
Saa grep vi da riflen og sværdet
og traakket paa blodige lik. . . .
Ja, nu gripes da riflen og sværdet
og nu traakkes paa blodige lik!

Ak! verden er ikkun en slagmark,
og kjærlighet findes her ei.

Vi tørster blot efter vor næstes blod
og traakker ham gladelig under vor fot. . . .
Ja, verden er ikkun en slagmark,
og kjærlighet findes her ei!

Er krig av Gud — —

Er krig av Gud, som byr ved sønnen fred?
Er hat av Gud, som kun er kjærlighet?
Er trætte, ufred, rædsel, ran og rov
og folkeslagtning Herrens bud og lov?

Er brand og blod av en, som elsker blot
og altid kun gjengjælder ondt med godt?
Er barbarisme, tyranni og list
utsprungen av en retvis Gud og Kristi?

Er bitre tanker og hævngjærrighet
fra livets rene sfære dalet ned
at bo i men'skehjertets krok og kraa
og be det mot fordærvelsen at gaa?

Er det: at slaa igjen, naar nogen slaar,
en lære, som i aandens rike raar
og bæres ut i verdens trøble døgn,
som sandhets vaaben imot vold og løgn?

Hvis det er saa, var Kristi daad og ord,
hans liv og lære kun en løgn saa stor.
Ti dette taler jo med kraft imot
den tunge, jernbeskodde verdensfot.

Nei, nei, den Gud, som sendte Jesus Krist
med fred og salig signing, er forvist
for kjærlig til, barmhjertig, mild og god,
at han kan tørste efter men'skeblod.

Han vil sin skapning glæde, lys og liv
og ei en helved-lek i splid og kiv.
En krigens Gud ei Altets hersker er,
men verdenshjerter saadan ham frembær.

Frembær ham saadan til sit livs forsvar;
hvad ondt de øvet: Herrens vilje var!
Og Barabbas han ler i vilden sky,
mens Krist korsfæstes og han selv gaar fri.

Et digt for dagen.

Aa, som det er mørkt i verden;
natten ruger allevegne.
Hedenskapets mulm og trolddom
dækker stygt de skjønne egne.

Løgn og last og alt, som drager
slægten ned i syndens kløfter,
hæmmer hver en daad og tanke,
som mot Gud og lyset løfter.

Blod og brand og utæmt raahet,
smaaligt snak, der karsligt lyder,
selvgodhet og egoisme
er blet folkets sande dyder.

Hatets store, hæse stemme
kvæler alt, som ber om himmel.
Helved lyser rødt og mægtigt
hos den store pøbelvrimmel.

Barnets spæde bøn om godhet,
fred og kjærlighet og lysning,
haanes av den vilde masse,
som ei ræddes dødens gysning.

Frem begjæret skyndsomt haster
paa de mange verdens stier
for at samle døde skatte,
ikke evige værdier.

Guld er menneskenes avgud,
stas og hovmod deres smykke.
Ikke Gud, men det, han skapte,
er blet hjertets sande lykke.

Gudløsheten er saa mægtig,
sterk i samfund, stat og kirke,
at i Herrens navn man øver
satans skitne skjændselsvirke.

Lysets sak og livets visdom,
som kan ene frelse verden, —
det korsfæster folk og haaner
paa sin usle vildmandsfærden.

Aa, som det er mørkt i verden;
natten ruger allevegne.
Hedenskapets mulm og trolddom
dækker stygt de skjønne egne.

O, send os litt fred!

Der sukkes i løndom, der bedes saa stille
og taarer blir fældt baade aarle og silde;
der stiger mot himlen, i syd og i nord,
et skjærende nødsrop om fred paa vor jord.

Der knæles i kammer, der knæles i kirke,
der skues mot himlen i hvile og virke.
Fra tusener lyder den selvsamme bøn:
O, send os litt fred nu, du menneskesøn!

Men vildskapen stormer de livshøie skanser
og myrder og dræper med sværd og med lanser.
Den akter ei sukke og bønner og graat,
men vedblir at øve sin skjændselens daad.

Og der, hvor de runger, de hævnfulde røster,
en skikkelse knoklet med ljaa gaar og høster.
Det flammer av rædsel og aander av død,
og landene skjælver i vaande og nød.

Og derfor der knæles i kammer og kirke
og skues mot himlen i hvile og virke.
Og derfor fra tusener stiger den bøn:
O, send os litt fred nu, du menneskesøn!

Ja maatte det ske, vi fik fred her paa joorden
og fridded fra vildskapens flammer og torden!
Her kives om alt, som har timelig værd
og dræpes med tunge og dræpes med sværd.

Løft din røst, du Kristi kirke!

Løft din røst, du Kristi kirke,
send et varsel over jord!
Ser du ei, at folk vil dyrke
løgnen kun, mens hatet gror?
Hvorfor venter du og bier
hundreder av aar og tier,
før du reiser dig mot alle
onde magter, som maa falde?
Løft din røst
i vest og øst!
La din malm til liv os kalde!

Døden over jorden farer,
bror tar sværdet op mot bror,
medens folk blandt dine skarer
sterkt paa barbarismen tror:
Ut av blod og brand og smerte
ser de frelsens tændte kjærte,
ei i kjærlighet og stille
søskenddaad, som Jesus vilde.
Kirke, tal
og høit befal!
Vær Guds tjener aarle, silde!

End har Barabbas sit sæte
i hvert raad i by og grænd;
tyrannets tunge kjæde
lænkes om sin slave end!
Guddomsløse statsmænd leder

ſlægten vild, mens kriſtne beder:
Herre, ſign vor hær og flaate,
til hvert raad ſe ned i naade!
— Ber om magt
at ſtaa paa vakt
Kain-lik og usfelt raade!

Krigens hyl og kanontorden —
ſtans det! Alt maa lyde dig!
Vokt den ganſke ſamfundsorden!
Byd hver ſtatsmand gaa Guds vei!
Er av Gud din miſſion runden,
bygget du paa ham fra grunden, —
da ſkal alt, du gjør og byder,
bli en lov, ſom hver adlyder.
Uten ſvikt
du vil din plikt
røkte ſaa, at livsrot ſkyter —

ſkyter i vor ſamfundshave!
Den er rotten, den, ſom er.
Du, med al din himlens gave:
Frem det rette ſaakorn bær!
Lug alt ugræs bort, ſom ſkjæmmer
havens pragt og vækſten hæmmer!
Dan et Paradis paa jorden,
byg'd i kjærlighetens orden!
Den er ſterk
i ſkjønhetsverk,
ſom Vorherres blot er vorden!

Har du sviktet gjennem tiden,
kan du sone for din synd;
har din port vært trang og liten,
blir den høi, naar Gud gaar ind!
Faar du ham i al sin vælde,
skal nok Barabbas du fælde.
— Da vil livsaand fylde sangen,
bønnen, troen, klokkeklangen.
Stor og sterk
i alt dit verk
vil paa jord du have rangen.

Bøn.

Milde fader, du, som troner
i din himmel, lys og skjøn —
du, som retfærds virke kroner
med et evigt liv, som løn:
styrk os, lys os, lær os bede,
giv os vilje, mot og tro,
at vor gjerning maa, hernede,
skyte røtter, vokse, gro!

Staa os bi i motgangs dage,
staa os bi i kamp og strid,
hjælp os, synden at forsake,
yd os trøst i sorgens tid;
styr vor baat paa dype vande,
vær vor lods paa skumhvitt hav,
læg vor kurs mot livets strande,
følg os gjennem død og grav!

Efter stormen.

Skuten ligger vrak derute,
nær et graat og stormslaat skjær,
røvet ifra alle klute,
ribbet ifra mast og rær.

Væltet halvt til styrbords side
og med rækken under vand.
Vrir sig som i nød og kvide,
hvergang baaren gaar mot land.

Vandet gjennem luker fosser,
tungsjø knækker bord og bom.
Taug og takkel, svære trosser
ligger slynget viden om.

Stump og kister langsomt driver
ind mot skjællet klippestrand,
hvor i natten de med iver
stred for livet, mand for mand.

Sjøens kolde, klamme arme
seiren vandt før dagens gry.
Hjertet brast i alle barme;
døde kroppe sank som bly.

Øde sted, hvor faa kun farer. —
Barnet efter far sin spør .....
Blot med sukke moren svarer
under stille taareslør.

Jeg sender en tak — —

(Til ungdom i Norge.)

Jeg sender en tak over land, over hav,
en tak for de blomster, du ungdom mig gav.
Glad lukker jeg ind
i mit hjerte og find
den duftning av vaar,
som i livsfylde staar.

Men, ungdom, jeg sir dig, og selv du det vet:
det var ei for blomster og hyldest, jeg stred.
Jeg søkte faa gjort,
skjønt det blev vel ei stort,
dog klaret fra svikt,
ikkun dette: min pligt.

Mig tilfalder saaledes slet ingen løn.
Og derfor fremkommer jeg her med en bøn:
Ræk heller, o ven,
dine buketter hen
til disse, som gaar
i det dunkle og saar!

De ogsaa har levet og kjæmpet og stridd,
har haapet og villet, har virket og lidd,
har utfyldt en plass,
trods at tornen var hvass;
men blomster blev faa,
fordi ingen dem saa. —

Saa vit, naar en blomst du vil sende ivei,
at andre fortjener den bedre end mig.
Men hvad jeg har faat,
se det plantet jeg godt:
En duftning av vaar
for de graanende aar!

Arne og Sigrid.

Arne: Kjære Sigrid, husker du i sommer,
da vi gik i engen, du og jeg,
plukket du saa mange friske blommer,
som du blygt, med halvsmil, rakte mig?

Sigrid: Ja, den solskinskvelden, Arne du,
mindes jeg saa klart, saa klart endnu.

Arne: Mens du gjennem græsset for og søkte
„prestekraver" og var let og glad,
sang og jublet, hoppet, lo og spøkte —
si mig, Sigrid, hvad du tænkte da?

Sigrid: Spør ei saadan, Arne; ti du vet,
ungdom drømmer tidt om kjærlighet!

Arne: Dette maa du nu nig helt forklare,
siden vi ikveld tilsammen kom:
Hvilkens kjærlighet? Lov nu at svare!
Var det min, du Sigrid drømte om?

Sigrid: Ja det var det, kjære Arne du
og jeg drømmer om den søtt endnu!

Til Borghild!

(Tilegnet Mrs. O. J. M.)

Nu er lille Borghild gift.
Nu er hendes ungdom over.
Middagssol i skyers rift
ødsler med sit guld paa livets vover. . . .
Nu er lille Borghild gift!

Nu er unge Borghild gift.
Lykkens bæger varm hun hæver.
Elskovs-bris med varlig vift
trolddomssterk sit nætt i sjælen væver. . . .
Nu er vilde Borghild gift!

Lev saa vel da, Borghild, du,
og la ønsket naa din make!
Hold dig ung i sind og hu,
renhets lystighet du ei forsake!
Lev saa vel da, Borghild, du!

Jeg skal hjem til Norge, jeg.
Kanske der jeg eder møter?
Søk mig høit paa fjeldets vei,
der, hvor jæteren i luren støter. . . .
Jeg skal hjem til Norge, jeg!

Og naar kvelden, lys og lang,
rik paa ungdomsfryd og minder,
tar os i sit milde fang,
mens et evigt lykkeslot vi vinder, —
da faar tonen **større** klang!

Til paſtor N. L. Hanſen.*

Du gik din vei ſaa lys og høvdingſtor,
med barm ſaa bredfuld og ſaa godt et hjerte;
du vandret frem i Kriſti ſande ſpor,
og kjærlighetens lov du folket lærte.

Din færd og daad var ikke mængdens lik;
den var ſaa ſmuk, ſaa ſtjernehøi og lødig,
ei fuld av halvhet, hykleri og ſvik;
du var dig helt, om dagen end var mødig.

Og fik du ſtundom bitre hugg og ſtikk
for din barmhjertighet til alle ſider, —
da bar du altid ſmerten hos dig ſlik
ſom den blot kan, der for en anden lider. . . .

Du var ſom en forſoning i dig ſelv
for folkets mange ſmaa og ſtore ſynder.
Det var ſaa høit, dit livſens tempelhvælv,
ſaa ren din aand, ſom ſol og ſne paa tinder!

Og derfor dette digt jeg vier dig
— av vaarens første roſer jeg det fletter —
og takker varmt, fordi du viſte vei
og tændte lys i lange, mørke nætter. . . .

Jeg ærer dig for al din ſterke tro,
for alt dit klarſyn, midt i trældoms tider.
Din ædle ſæd ſkal vokſe frit og gro
og blomſtre ſkjønt, naar himlens dag frembryter.

---

* Paſtor Hanſen var med at grundlægge „Reform".

S. Tunheim.

(Død vaaren 1918.)

En krans paa hans baare,
en tak og en taare,
et stille farvel.
Nu helt den har naaet
hvad her den attraaet,
hans frigjorte sjæl.

Hans kristendomsvirke
ga tusener styrke,
at vokse i tro.
Hans liv og hans lære
velsignet skal være
og evigt skal gro!

Til paaske det skrider
med løvspræt i lider,
med blomst over vang,
med solstraalearme,
med livshaap og varme,
med jubel og sang.

Og derfor blev færden
fra synden og verden
saa fager og lys.
Fra ørk til Guds Eden,
fra ufred til freden
i paaskefests-bris!

Nu kronen han eier
og vundet har seier.
Lykkalige sjæl!
En krans paa hans baare,
en tak og en taare,
et stille farvel.

Ved høst.

Nu, mens græsset visner over vangen
og mens skodden klam om fjeldet ruger, —
vogt dig da, naar tung dig synes gangen,
at ei tvilen al din kraft utsuger!

Blekner nu den sommerlyse tanke,
dør den fagre blomst, som fryde kunde, —
da ved savnets smerte du dig sanke
aandens sterke kraft paa troens grunde!

Tryg du staa, naar ublidt gjennem livet
mulm og død og vilde storme farer!
Vaar med sol og fryd paany er givet
hver en sjæl, som livets tro bevarer.

Høst.

Træet paa den golde klippe
staar og skjælver, som i nød,
kjæmper, vil ei livet slippe,
ræddes for den bitre død.

Saart det klager, sukker, stønner
ifra blomst og busk og blad,
stormen stormer, havet dønner,
endt er fuglens skjønne kvad.

Kulden øker, løvet falder,
mulmet vokser, lyset dør,
livet viker, døden kalder —
det er loven, nu, som før.

O, for en herlig aften.

O, for en herlig aften,
med sol og stille luft!
Fra skogen og fra engen
staar yndig foraarsduft.

Dervest, hvor solen daler,
er himlen glød og guld —
en farvepragt av straaler,
som kysser sjø og muld.

Og dagens larm er stilnet
paa hvert et travelt sted;
en hellig kveldsfred sænker
sig over jorden ned.

Min sjæl, lov nu din skaper
for livets fest og pragt;
o, bed ham nær i aften
og slut med ham en pakt!

Nat.

Stjerner høit paa himlen funkle,
maanen kaster magisk glans;
sølvblek farves skyer dunkle,
sterkt betakes sind og sans.

Stilhet rik i natten hviler,
fred er i naturen lagt.
Krop og sjæl med søvnen iler;
lysets magter holder vakt.

Kvelden.

Naar hvert slitsomt kav og virk' er stanset
og hvert hjerte fundet har sit bo,
da blir dagens mange kampe kranset
med en lun og stille aftenro.

Og i kveldens store, milde arme,
efter dagens haarde daad og dyst,
vugges som ved toner trætte barme;
varmt og kjærligt hviler bryst mot bryst.

To og to paa kveldens drømmevinger —
hvilken lægedom for dagens saar!
O, for søt en balsom kvelden bringer,
naar et hjerte mot et andet slaar!

Sorg og savn og alt, hvad dagen bragte,
motgang, trængsler, nød og brutte haap —
alle disse ting er underlagte,
gjemt og glemt bak kveldens rene daap.

Ved kveld.

Solen daler, dagen svinder,
kveld og mørke sig indfinder,
krypet søker nattebo.
O, hvor godt: Et ly at eie,
som paa nattens skumle veie
huser tryghet, fred og ro!

Naar til sisste søvn vi iler
og vort trætte legem hviler,
maa det ske i Kristi navn!
Saa skal vi igjen opstande
sund og frisk, med seir om pande,
i en gylden morgenfavn.

Vær stille, mit hjerte!

Vær stille mit hjerte! Vær stille for Gud!
Som regn nedstrømmer hans naade.
Med omsorg saa faderlig hjælper han ut
hvert hjerte, som stedt er i vaade.
Nu stille, mit hjerte! Stille for Gud!
Ja, stille for himlens alkjærlighets-bud!

Det koster litt møie at bøie sig ned,
men bøi dig, mit hjerte, i støvet!
Bekjend saa i anger og ydmyghet
den brøde og synd, som du øvet!
Blot stille et moment! Stille for Gud!
Saa lindres din pine, saa fries du ut.

Bank sakte, mit hjerte! Nu føler du Gud.
Nu rinder den, glædens morgen.
Nu tvilen maa vike for troens bud.
Nu slukkes i frelse sorgen.
Bank sakte, mit hjerte! Guds fred er sænkt ind
i sjælen, og renset er tanke og sind.

Gudssønnen.

Jeg er lyset, jeg er livet,
jeg er sandhets sti og vei.
Mig er altets almagt givet.
Følg mig kun og tro paa mig!

Som i træet træets grene:
I i mig og jeg i Gud!
At vor aand sig kan forene
under kjærlighetens bud.

Lær av mig! Og I skal blive
fyldt av visdom og forstand.
Som min far mig kraft kan give,
saa jeg eder give kan.

Gavnligt er mit aag i tiden,
og min byrde den er let:
Jeg gir hvile midt i striden;
verden gjør kun syk og træt.

Jeg omdanner eders indre.
Slip mig ind og gi mig bo!
Hvo, som ei mit verk vil hindre,
bygges over graven bro!

Jeg er lyset, jeg er livet,
jeg er sandhets sti og vei.
Mig er altets almagt givet.
Følg mig kun og tro paa mig!

Jeg øiner — —

Jeg øiner Gud i alt det livsens gode,
i alt det skjønne, som mit øie fryder,
i alt, som samle kan min spredte tanke
og vække den, hvor aandens blomster skyter.

Jeg øiner Gud i hver en kjærlig handling,
i hvert et medynksblik, som ind kan trænge,
i hvert et venskapssmil, der sollik leker
og holder hjerteglansen oppe længe.

Jeg øiner Gud i al den lyse glæde,
som barnebaaret over synden troner
og søker ind til sjælens fine strenge
og stemmer op til himmelrene toner.

Jeg øiner Gud i blomster, blade, buske,
i knop og straa og millioner stjerner,
der taler til mig mildt med ord saa store
og stedse mer og mer det dunkle fjerner.

* * *

O, fyld min barm! du livsens ædle storhet,
du ett og alt, som aldrig ende kjender,
som aldrig fødtes i en tidens morgen
og ei en snæver verden blot omspænder!

Kom ind, kom ind! du kjærlighetens luftning,
du frelsningsfyldte aand fra livets hjerte,
at al min daad, min færd og al min tanke
kan mer bli lik, hvad Krist saa lødig lærte!

I en stund — —

I en stund, naar du alene gaar
uten sjælefred og indre glæde,
tvilsom, utryg og med hjertesaar,
træt og syk av tidens travle aar
og av verdens tunge trældomskjæde:

Stans da, vandrer! stans og sæt dig ned,
stille ned, med blikket vendt mot himlen!
Søk, i barnlig tro og ydmyghet
og i aand og sandhet fuld og bred,
at faa fat paa Gud i verdensvrimlen!

Uten ham dit liv har intet værd,
uten ham du lykkens skat ei finder:
Alt dit gods og al din dagens gjærd,
al din aarelange vindingsfærd
kun til verslig pligt og død dig binder.

Men hvis du med hel og ærlig hu
søker frem til barnetroens stier,
hilser stjerner gjennem mørkets gru,
husker Kristi sind, — du faar endnu
del i livets evige værdier.

Liten, ringe, sønderknust og arm
maa du altets Gud og hersker møte,
at du kan, i verdens vilde larm,
ved hans store, varme faderbarm
finde evig bot for synd og brøde.

Lys!

Lys over land!
Lys over kvinde og lys over mand!
Lys over unge og lys over gamle!
Lys over de, som i mørket mon famle!
Lys over land!

Lys over land!
Lys over fjeldenes ytterste rand!
Lys over stierne, tunge og lange!
Lys over kløfterne, dype og trange!
Lys over land!

Lys ifra der,
sandheten, livet og visdommen er:
Lys ifra altet, hvor foraaret bruser,
vældigen vugger mot hjerternes fluser, —
lys ifra der!

Evighetslys!
Skin i vort natmulm og optø al is!
Frigjør vor tanke fra vaklende drømme,
led os mot aandens de kvægende strømme,
evighetslys!

Lys os mot havn:
ind i den store Alkjærlighets-favn,
hvor det forenes, det mindste og største,
hvor det er ett kun, det sidste og første!
Lys os mot havn!

Du sier, — —

Du sier, gudsfrygt er dit hjertets higen
og at du dannes kjærlig, retvis, from.
Et ærens trin du har i samfundsstigen,
din plass i kirken, den er aldrig tom.

I gunstig livsens strid dig skjæbnen satte;
Vorherre var dig meget god og huld.
Du har en lade fuld av dyre skatte,
og medgang hilser dig fra disk og muld.

Du er saa bra, som nogen sjæl kan være;
du søker altid retfærds maal og sti.
Og dog! du føler som et nag, desværre,
der aldrig lar dig leve tryg og fri.

Der fattes noget — du har følt det længe —
der fattes noget, trods din fest og fryd.
Det synes tidt, som sjælens fine strenge
ei give kan den rette klang og lyd.

Der er et tomrum nogensteds derinde,
et fattigdommens tempel, i din barm.
Du prøver tidt mot klarhet frem at finde,
men tanken vakler midt i kav og larm.

Maaske du glemte, under al din stræben,
at plante, pleie, tjene, lindre nød?
Kanhænde din bekjendelse med læben
ei som en sol i al din daad frembrøt?

En lykkens lyse utvei er dig givet
fra dalens dyp til fjeldets høie kam:
Faa Kristi sind og vær som ham i livet!
I al din dont du efterligne ham!

Hvo søkte lykke — —

Hvo søkte lykke ene i de ting,
som kun kan ses og gripes i med hænder,
vil engang føle tomhet i sin barm
og fattes glæde, hvor En end sig vender.
Alt jordisk gods og guld forgaar,
men livets ædle gnist bestaar.

At bygge lykkens borg ved egen kløkt,
er som paa løse sanden hus at bygge!
Naar sterke storme kommer i sin dans,
de lykkeborgen rokke vil og rygge.
Alt jordisk gods og guld forgaar,
men livets ædle gnist bestaar.

Ja livets ædle gnist, Vorherres aand,
er kun det ene, som tilbake bliver,
naar kryp og klode længst er veiret hen
og intet, intet mere livstegn giver.
Alt jordisk gods og guld forgaar,
men livets ædle gnist bestaar.

Haapet.

I aarstidens mørkeſte dage,
naar alt er ſaa dunkelt og triſt,
da lyder ſaa tungſom en klage
fra ſkjælvende buſk og fra kviſt.

Da er det, ſom hjertet ſig vaander
i knugende ſmerte og tvang;
da er det, ſom liſtende aander
kvæler hvert ſmil og hver ſang.

Det er, ſom hver eneſte rute
er dugget ſaa tykt og ſaa tæt;
det er, ſom om livet er ute,
ſom føler hvert øie ſig træt.

Dog, midt i de mørkeſte dage
kan livet jo ſmile ſaa blidt;
ti haapet, det kalder tilbake
en ny og en ſolfager tid.

Hvis du en blomſt — —

Hvis du en blomſt, ſom vaarbud bær,
med kjærlig haand kan plante der,
hvor ugræs trives, tidsler gror, —
da er du ſtor.

Hvis du en ſjæl, der ſyk og ſaar
og dødſens træt ſin livsvei gaar,
kan trøſte med et venligt ord, —
da er du ſtor.

Hvis du kan stille graat med sang,
kan gjøre let en vandrers gang,
kan glæde rikt, hvor sorger bor, —
da er du stor.

Hvis du kan tilgi skjønt og smukt
og vinde helt ved kjærlig tukt
en falden søster, falden bror, —
da er du stor.

Hvis du saa ædelt handle kan
og leve tør saa god og sand,
at den, som altid tvilet, tror, —
da er du stor.

Hvis dine øine, himlen lik,
kan smile, naa og lyse slik
som nattens stjerner mot vor jord, —
da er du stor.

Hvis du dit hjerte og din favn
kan aapne for al verdens savn,
al verdens nød, som staar i flor, —
da er du stor.

Følg Kristus, sjæl!

Følg Kristus, sjæl! ti han er værd at følge
i tidens prosaiske dag og døgn.
Han er den beste leder, du kan finde;
i ham ei gives gnist av svik og løgn.

Nei, han er trofast over alle grænser
og god og kjærlig over al forstand.
Til lys og lykke, brorskap, fred og glæde
han jordens slægter føre vil og kan.

Han er ei lik de mange verdens vise,
som leder slægten frem med magt og vold,
som tjener først sit eget jeg og hjerte,
at bli en hædret helt og ridder bold.

Nei, mildhet er hans store kongestyrke
og ydmyghet hans fagre seiersmagt.
Hans stille færd er storhets sande symbol,
hans aasynsglans er aandens rene dragt.

Han elsker dem, som vil ham ondskap volde,
velsigner dem, som ham forbande tør,
gjør vel mot alle dem, som hannem hater
og ber for dem, ham farligt følge gjør.

Han rager over prester, statsmænd, fyrster
og gaar den sterke vildmandsstrøm imot.
For ideal at se paa og at følge
i denne rædselstid av jern og blod!

Følg Kriſtus, ſjæl! ti han er værd at følge
i tidens proſaiſke dag og døgn.
Han er den beſte leder, du kan finde;
i ham ei gives gniſt av ſvik og løgn.

Ungdom.

Som vaarguld paa ſkogtjern og ſunde,
ſom ſol over bræ og bugt;
ſom ſang ifra tuſener lunde,
er ungdommens dag og flugt.

Man drømmer de deiligſte drømme,
og alt har et gyldent ſkjær;
man daares av længſler ſaa ømme,
naar livsglad og ung man er.

Da roſer man ſer, hvor man ſkuer,
og lever i haapets borg.
Og elſkovens fulde druer
er balſam for døgnets ſorg.

God lykke! du ungdomsſkare,
ſom drikker av glædens ſkaal!
Maa veien bli let at fare
mot ſeirens det rike maal!

Der findes paa jorden — —

Der findes paa jorden saa mangen en sjæl,
som bramfri kun virker i Frelserens aand,
som vandrer i stilhet omkring og gjør vel
og giver med hjerte og giver med haand.

De glemmer sig selv for at tjene i nød,
at glæde og trøste, hvor sorgen er lang.
De byder hver barm av Guds kjærlighets-glød,
og roser saa smukke de strør paa sin gang.

De lukker i stuerne himmelen ind,
saa livsfryden bruser om vægge og tak.
Og solstraaler kysser hvert lidende sind
og lægger sit guld over virke og dag.

De søker, lik Kristus, at slutte i favn
de mange forsakte, de ringe og smaa,
at løfte og lette i tyngsler og savn
og lyse i timer, saa mørke og graa.

De staar ei og venter paa hyldest og pris,
men skynder sig useet videre frem
med fest og med glæde, med tro og med lys
til end flere ventende hjerter og hjem!

En ædlere gjerning, en skjønnere færd,
et høiere kald ei der gives paa jord.
Dit livsmaal, du lysflok, har evighetsværd,
og blomster saa rikt i dit Paradis gror.

Ved korsets fot.

Ved korsets fot er fred at finde
og lægedom for alle saar.
Dit rækker ikke verdens vinde;
et ly saa lunt og trygt man faar.
Ved korsets fot er fest og fryd
med harpeklang og englelyd.
Ved korsets fot er evig fred;
ti der er livet kjærlighet.

Ved korsets fot er godt at knæle
for alle, som av synd er træt.
Ved korsets fot er godt at dvæle;
der øines, hvad er sandt og ret.
Ved korsets fot er fest og fryd
med harpeklang og englelyd.
Ved korsets fot er evig fred;
ti der er livet kjærlighet.

Ved korsets fot er frelsens kilde;
der faar man drikke livets vand.
Ved korsets fot er saligt gilde
og varig glæde, ren og sand.
Ved korsets fot er fest og fryd
med harpeklang og englelyd.
Ved korsets fot er evig fred;
ti der er livet kjærlighet.

Naar hindringer — —

Naar hindringer taarner sig op for dit syn
og stænger al utvei, hvor fremad du gaar —
naar skodden staar klam over fjeldenes bryn,
saa aldrig et lysglimt i sikte du faar, —
si, gir du da vandringen aldeles op
og tænker, du rækker ei livslykkens top?

Naar motet blir brutt og du kjender dig træt,
og dagen og livet kun sorger dig byr —
naar tornerne staar der ved foten saa tæt
og smertende saar dig saa rundelig gir, —
si, tænker du da, du ei mere kan naa
til lysrikets høider og livsglæde faa?

Ak vet du da ikke, du lutres i nød
og hærdes til større og haardere strid:
du fanger med lethet den bærende glød
og priser hvert skridt, mot en rikere tid.
Da skatter du dobbelt hvert held, som du har,
og jubler med lyst, hvergang himlen er klar.

Nei lidelsens dage er ikkun, min ven,
velsignede dage, som rækker til Gud!
Maa kalken du tømme igjen og igjen —
det styrker paa færden til ytterste nut.
Kristi vandret sin korsgang og seiret derved;
du ogsaa skal naa, ved at bøie dig ned.

Dra, kristensjæl, ut!

Dra, kristensjæl, ut med en blomst og et smil
til de, som forvildet gaar!
De kjæmper og lider og tæres av tvil
og aldrig en lysning naar.

Gaa ut som hin mester, hvis færd og daad
gjentoner i tusener aar,
at mildne en smerte og stille en graat
og hele et syndens saar!

Der er slik en nat over verden nu,
saa meget av usselt og raat;
der er slik en haardhet og kulde, du,
og litet av sandt og godt.

Der vandrer saa mange med jernsko-hæl,
hvis hjerter er kolde som is;
der findes og lever paa jord ei sjæl,
som elsker paa Krist sit vis.

Find høvdingens fotspor, o kristensjæl,
og gaa saa paa stierne ut!
Ti verden den er jo saa stygg og fæl
og folket saa langt fra Gud.

Vær god!

Vær god mot alle, du ser og møter,
omgaa enhver paa en fager vis!
I tusen barme en vunde bløder,
fordi de savner litt sol og lys.
O, favn dem alle med kjærligt sind
og tryk dem mildt til dit hjerte ind!
Som tømmermanden saa rikt forstod,
slik gaa du ogsaa dit maal imot.
Vær god, vær god!

Vær god mot gamle, vær god mot unge,
vær god mot store, vær god mot smaa!
Med blik og hjerte, med haand og tunge
du hjælpe alle mot fryd at naa!
O, gi dig hen for at gjøre godt
mot alt paa jorden, som liv har faat!
La godhetskvisten faa fæste rot, —
saa gaar du himlen og Gud imot.
Vær god, vær god!

Vær god mot dem, som dig ondt vil volde;
tryk dine fiender til din barm!
La kjærligheten sig frit utfolde,
og grip kun mildt om hver hatets arm!
Vær god, om verden med haan ser til
og med et kors dig belønne vil!
Ei stort det gjælder om magt og mot,
der indtar riker ved brand og blod, —
nei, vær du god!

Vær god, om skuffelser tidt dig tynger
og motgang hindrer for hvert et skridt!
Vær god, om dagen dig sorger bringer
og hjertet bløder av saar saa tidt!
Vær god, om smerter i sjælen svir!
Favn hele verden, naar mest du lir!
Mot Taborstinden fra fjeldets fot!
Gaa tornestien med sang! Frisk mot!
Vær god, vær god!

Vær god mot alle og glem det ikke
i døgnets hæmmende jag og il.
Der er en længsel i tusen blikke
som ber om livstro, om sol og smil.
O, favn dem alle med kjærligt sind
og tryk dem mildt til dit hjerte ind!
Som Kristus Jesus saa rikt forstod,
saa gaa du ogsaa dit maal imot.
Vær god, vær god!

Hvor du end lever — —

Hvor du end lever og færdes paa jord:
Glem ikke far din og glem ikke mor,
glem ikke søster og glem ikke bror —
glem ikke hjemmet og landet dernord!

Aa! la den klokke, fra barndommens gry,
den, som du arvet, faa ringe paany —
ringe dig glæde og ringe dig ly,
ringe dig sol gjennem vildskapens sky!

Ei, ven, idag — —

Ei, ven, idag, naar solen ødselt sender
sit straaledryss fra himlens dype blaa;
men naar engang til nat sig dagen vender,
du udelt al min hjælp og trøst skal faa.

Ei, ven, idag, naar sommervinde vifter
med milde drag og kvæger blomst og blad;
men naar til storm og uveir alt sig skifter,
jeg aapner dig min favn og husdør glad.

Ei, ven, idag, naar tusen fugle synger
og du av fryd og lykke mest er ør;
men naar engang dig høstens sukke tynger,
du paa min hjertetone vente tør.

Ei, ven, idag, naar alt paa tillid grunder
og over alting spænder haapets bro;
men naar engang av tvil du mest gaar under,
jeg gir dig al min livsens sterke tro.

Ei, ven, idag, naar hele livet smiler
og for hvert spænstigt skridt dig roser byr;
men naar engang paa tornens vei du iler,
en vaarens fagre blomst jeg smukt dig gir.

Ei, ven, idag, naar alt er sol og sommer
og glæden fylder rikt dit unge bryst; —
nei, naar de tunge smertens tider kommer,
da vil jeg tjene dig av hjertens lyst.

Vil du — —

Vil du vandre retfærds sti:
Bryt med massen,
bryt med massen!
Midt i hedenskabens sky,
veien find mot livets gry!
Bryt med massen,
bryt med massen!

Vil du følge Jesus Kristi:
Skam dig ikke,
skam dig ikke!
Midt i verdens løgn og list,
følg ham uten svikt og brist!
Skam dig ikke,
skam dig ikke!

Vil du take korset op:
Gjør det mandigt,
gjør det mandigt!
Modig, uten stans og stop,
bær det helt til bjergets top!
Gjør det mandigt,
gjør det mandigt!

Vil du kjæmpe aandens slag:
Frygt ei døden,
frygt ei døden!
Lysets sværd i haanden tak
og forsvar algodhets sak!
Frygt ei døden,
frygt ei døden!

Vil du tale sandhets ord:
Vær ei bange,
vær ei bange!
Løft blot røsten, sterk og stor,
og forkynd Guds lov paa jord!
Vær ei bange,
vær ei bange!

Vil du række livets havn:
Ro mot strømmen,
ro mot strømmen!
Heis med fryd i baatens stavn
sandhets merke i Guds navn!
Ro mot strømmen,
ro mot strømmen!

Som dig saa han ingen.

(En ven til en ven.)

Som dig saa han ingen; nei ingen som dig,
saa brav og saa sjælsstor, han traf paa sin vei.
I renhet, i skjønhet, i ord og i gjerd
hans ideal var du, næst Kristi, paa hans færd.

Han saa op imot dig, i dalen han gik
tidt blodig og reven av tornernes stik —
han saa op imot dig. Velsignede sjæl!
bestandig forstod han, du vilde ham vel.

Som Kristi var du villig, i kjærlighets aand,
at række mot dalen en hjælpende haand.
Og derfor du hyldes av ham og av dem,
som tror paa et større slik længere frem.

Naar kommer Guds rike?

Naar kommer Guds rike til os
og vi til det?
Naar folkene lærer at elske og tro
og bøie sig ydmygt for sandhetens sak;
naar kjærlighetsblomster faar vokse og gro,
hvor hatet og løgnen raar grunden idag;
naar magt og naar vinding og ære
ei længer er folkenes lære, —
da kommer Guds rike til os
og vi til det.
Men endnu er alting saa ondt og stygt
og faa kun vil gjøre sin kristenpligt.

Guds rike vil komme til os
og vi til det,
naar alle er glade, med smil om mund,
og sindet er let og øiet har glans;
naar hjertet kan juble hver time og stund
og aapne helt ødselt for livets Sankt-Hans;
naar tusener arme kan favne
og hænder kan give og gavne, —
da kommer Guds rike til os
og vi til det.
Men endnu er sorgen og nøden stor
og retfærdigheten skral paa jord.

Guds rike vil komme til os
og vi til det,
naar fyrster og statsmænd og prester har faat
hans høisind og aandsgnist, som fuldkommen var;

naar alt, som er skjønt og alt, som er godt
faar raade med vælde og bringe os svar;
naar smaa og naar store faar hjerte
til at bære al verdens smerte, —
da kommer Guds rike til os
og vi til det.
For da er det kjærlighet ikkun som raar,
og om os den bruser, Guds evige vaar.

Velsignet hver en sjæl —

Velsignet hver en sjæl, som helt tør følge
sit hjertes sande, løndomsfulde raad,
som trodser tidens store vildmandsbølge
og tjener lysets magt i ord og daad!
Velsignet hver en sjæl, som sandhet dyrker
og kun for kjærlighet og godhet virker!
Pris, hver en sjæl,
som hel og sæl,
som fro
med tro
i verdens nat tør løfte aandens kjærte!
Pris, hvert et hjerte,
som verdens smerte
vil bære
til ære
for ham, som skjønhetsdaaden lærte!

Velsignet hver en sjæl, som frygtløs iler
mot livets frie, friske høider op,
som ei tilbake ser og aldrig tviler,
at Krist kan møtes end paa bjergets top!
Velsignet hver en sjæl, der Gud adlyder

mer kjært end folk og deres verdensdyder!
Pris, hver en mand,
som aapne kan
av trang
med sang
sin barm for kjærlighetens milde aande!
Pris, hver en kvinde,
som har i sinde,
at gjøre
og føre
aandskamp mot alt, som skaper suk og vaande!

Velsignet hver en sjæl, som fagert lever
sin tidens dag, høit over verdens kiv,
som over trolddom, løgn og død sig hæver
og føler pust av evighetens liv!
Velsignet hver en sjæl, som ei opammer
den usle magt, der nærer hatets flammer!
Pris, en og hver,
der motig bær
som pryd
med frydd
Vorherres himmelrene sandhetsfane!
Pris, allesammen,
som under gammen
gaar fremad
og hjemad
paa tømmermandens stjernehøie bane!

Naar døden kommer.

Han gik der i ungdommens sollyse vaar
og spøkte og lo og var vild av glæde.
Hans hu stod mot rikdom og stormandskaar —
at sitte som prins i et herresæte.

Hans hjerte var iskoldt og haardt som sten,
og aldrig han vilde sin næste tilgive.
Han hjalp ei i nøden en eneste en.
Han yndet blot dette: at flaa og rive.

Jovist blev han rik, men han solgte sin sjæl.
saa is gik i blod og barm og forbrændte
hans hele indre. Og selv som en træl
han gik der i vaaren og livsgnist ei kjendte!

Han spottet hver sak, som var vakker og lys
og trampet i støvet det store og gode.
Han levet for verden, paa trældoms vis,
og tomt var hans hjerte og tomt var hans hode.

— Men saa blev han syk, just som glæden var størst.
Han laa der i sengen og vred sig av smerte.
Guds aand daled ned for at stille hans tørst;
men trodsigt han for den holdt lukket sit hjerte.

Da banket en gjæst paa ruten en nat,
og dødens klo i sin barm han kjendte.
Da saa han sin farkost blottet for rat
og midt i en strømgang mot brændingen rendte!

Da saa han sit liv som en isfrosset ørk,
da saa han sin rikdom midt i en tomhet!
Da saa han, hvor verden var trist og mørk,
da saa han den falske, elendige gromhet!

Nu midt i nøden blev klippen ham bedst,
den klippe, som han i sit livsjag spottet.
Den sak, som han elsket og fremmet mest —
den laa i fortapelsens dynd nu blottet!

— Ja, døden er streng, den kan smelte et fjeld
og bøie en jernstang, som verden har smedet!
I livets alvorlige, gripende kveld,
da stræver saa mange med at bli reddet.

Ta Gud med dig!

Ta Gud med dig i dit virke,
ta ham med dig paa din vei;
ta ham med i skole, kirke,
stat og hjem — og glem det ei!

Ta ham med dig hvor du skrider,
ta ham med paa hvert et sted;
ta ham med til alle tider,
ta ham med dig — ta ham med!

O lyse dag!

O lyse dag, bak jordens skygge!
O evigheters evighet!
O salighet, du sterke, trygge,
som engang giver sjælen fred!
O aand av kjærlighet og naade,
som løser ut av dødens vaade!
O lyse dag, o skjønne sted!

O klare sol og gyldne stjerne,
som straaler mildt mot jorden ned
og bringer hilsen fra det fjerne
om evigheters fryd og fred!
O aand af liv, som alt opveier!
O morgenstund med salig seier!
O lyse dag, o skjønne sted!

Her kjæmpes — —

Her kjæmpes og strøves og strides,
her bedes og sukkes og lides —
og ingen har tid til at leve,
og ingen har tid til at dø —
og livet det er som en oprørt,
en oprørt og brusende sjø.

Her vandres paa søvntunge stier
i smaalighets graaveir og skyer;
ti lyset fra oven saa sjelden
faar lov til at trænge sig frem; —
og verden er ved at bli gammel
og blasert og klok og fornem.

Til en kjæmpende.

Nei, hvis dit folk vil stene dig,
da list dig ikke rædd i skjul;
ti kjender du din pligt og vei,
du slaaes ei omkuld.

Ti kjender du dig selv og Gud
og kjæmper kun for ret og sandt,
du magter nok at holde ut
en stenregn saan iblandt.

Sæt foten trygt mot grunden ned
og løft din pande freidigt, kjækt!
La verdens haan og smaalighet
ei vinde overvægt!

Og maa du lide, maa du dø,
slut dine fiender mildt i favn!
Saa slaar det rot, dit saadde frø
og blir dit folk til gavn.

Vandrer, løft dit blik — —

Vandrer, løft dit blik mot himlen!
O, forvild dig ei i vrimlen,
hvor man blindt hovmoder sig!

Vend dit blik mot sol og stjerne, —
prøv at finde livets kjerne
i en stille alvorsstund!

La din tanke frigjort fare
bort fra tidens trældomsſnare
til den ſande livſens Gud!

Styr din gang mot lyſets tinde!
Hiſt paa toppen ſkal du finde
evighetens lykkeblomſt.

Løft dit blik!

Løft dit blik, naar haabet briſter
og naar motet ſynker ned!
Løft dit blik, naar verden friſter,
og til Gud oprigtig bed!
Han dit liv vil gjøre lyſt,
ſkjænke fred i barm og bryſt,
værne dig mot alle farer,
fri dig ut fra ſyndens ſnarer.

Løft dit blik, naar alting former
ſig til mørke og til nat,
naar det uten ſkaanſel ſtormer
og og naar ſolens lys er mat!
Overgi dig i Guds haand!
Han vil løſe tvilens baand,
al din nød og ſmerte fjerne,
lyſe dig med troens ſtjerne.

Der er saa mangen — —

Der er saa mangen lav og uren tanke,
som lister sig i vore hjerter ind;
tidt onde magter bygger mur og skranke
for skjønhetsskyner, sol og brodersind.
Der er saa meget stygt og hæst at møte,
saa meget tungt og saart at bære paa,
som kvæler livets frø og lægger øde
den adelsgnist, som frem til Gud kan naa.

I glædens timer, naar vi alt kan favne,
naar venlighet og smil er al vor lyst,
naar alt vort hjertes ønske er at gavne,
at tjene frit og elske uten brist, —
da ofte i et øieblik sig sniker
i sjælen ind et rædsomt skyggeslør;
og straks det er, som alt det gode viker;
som jages hele livets fryd paa dør.

Der ramler som en grundvold i vort indre;
vort blik blir haardt og bittert blir vort sind.
Vi vet ei noget, som vor nød kan lindre;
vi staar der tvilsom, raadvild, døv og blind.
Vi staar der træt med „hvorfor?" paa vor læbe
og synes, Gud og skjæbnen grusom er:
„Hvad hjælper det mot lyset op at stræbe,
naar dog i mulm tilslut det nedad bær?"

— — —

O, kunde vi med al vor rike evne,
med al vor livsens sande kraft og tro
mot kjærlighetens kilde sætte stævne
og ved alt godt og skjønt opslaa vort bo!

O, kunde vi som søskend fremad vandre,
gaa haand i haand til broderdaad som bedst
og gjøre livet saadan for hverandre,
at dag og døgn blev kun en solskinsfest!

Saa skulde dette saare, tunge, triste,
al kval og harm, alt mulm, al synd og nød
forsvinde helt og barmens islag briste
for kjærlighetens milde straaleglød.
Da skulde hver en tvil og mislyd vike,
som stjæler kræfter og gjør mørkt vort sind.
Da skulde hit til jorden naa Guds rike
og sjælen føle aandens pinsevind.

Du er lykkalig — —

Du er lykkalig, du, som eier livsfrisk tro
paa hvad er sandt og ædelt her i tiden
og vandrer fremad freidig, glad og fro
og ikke lar dig kue under striden!

Du er lykkalig, du, som rette veien vet
og øiner maalet, hist bak verdens trætter:
En livsgnist av Vorherres kjærlighet
dig i en større dag og gjerning sætter!

Du er lykkalig, du, som frygtløs drager ut
og gaar dit store maal med sang imøte!
Du er lykkalig, du, som villigt ofrer Gud
hvert haap paa jorden, før det lægges øde!

Tidsaanden.

Bort med Kriſt! Han er misdæder.
Korsfæſt ham og la ham dø!
La kun Barabbas faa hæder,
for hans føtter roſer ſtrø!

Pin ham, plag ham, tornekron ham,
denne mand fra Nazareth!
Giv os løs den ſtore høvding,
Barabbas, ſom øver ret!

Sten ham, haan ham, ſpot hans gjerning,
kværk ham, denne himlens ſøn!
Barabbas os bedſt behager;
giv os ham — det er vor bøn.

Og livet er fagert — —

Og livet er fagert
i arbeidets ſtund,
mens viljerne hærdes til ſtaal.
Da bygges vor fremtid
fra ſtort og til ſtørre
og ind mot de evige maal!

Det jubler i barmen,
og hjertet blir varmt,
naar det, ſom vi gjorde, var godt.
Og aldrig der gies
et arbeid paa jorden:
hvis ærligt, — det er ikke ſmaat!

Og alle dine drømme — —

Og alle dine drømme,
og alle dine længsler,
skal end, i tidens strømme,
saa tidt saa møte stængsler.

Og alle dine sange,
som kunde blodet ildne,
skal end, i nætter lange,
bli uten klang og stilne.

Og al din fryd og glæde,
i mange ungdomsvaarer,
skal vende sig og væte
din kind med salte taarer.

Og alle kongetanker,
som stivt og stolt dig hæver,
skal sættes høie skranker,
saa sjælen blør og bæver. —

Men vet jeg vist, du trænger,
at løfte smertens bæger; —
ti veien den gaar længer . . . .
og kalken mildt dig kvæger.

Der findes ei — —

Der findes ei det frøkorn, der saaet blir ved vaar,
som ikke livets spireevne kjender,
saasandt det bare groluft og solvarme faar
og pleiet blir av kjærlige hænder.

Der findes ei den kvist, saadan blottet for knop,
at ikke den et vaargrønt blad kan bære,
naar blot den frit faar voksе og strække sig op
mot himmelhvælvets lyse, rene sfære.

Der findes ei den sjæl, saa forkrøplet av tvil,
at ei en gnist av tro den dog kan merke,
hvis nogen gaar imot den med aapen favn og smil
og barmen fuld av sang, lik vaarens lærke.

Der findes ei den ting, som Vorherre liv har git,
der ei kan gjenfødd opstaa her i verden.
Blot kjærlighet faar raade og sol faar skinne frit,
saa lykkes for hver skapning Taborsfærden.

Barnetroen.

Aa nei som den barnetro
sjælen kan styrke
i ungdoms-, i manddoms-
og alderdoms aar!
Den lyser en fremad
i hvile og virke
og løfter mot sandere
levnet og kaar.

Man dannes saa sjælsstor,
fordi man blir liten;
man føler sig mildnet
i hjerte og sind.
Og smukkere gaar man
i kampen og striden,
og rikere lukker man
himmelen ind.

Lille „Jul".

Lille „Jul" er fire aar
og har vakkert, guldgult haar,
runde kinder, øine blaa,
lubne arme, hænder smaa.

Lille „Jul" er net og pen
og bestandig er hun ren.
For hun sier, piker smaa
de skal altid være saa.

Lille „Jul" er snil og god
og saa glad og let paa fot.
Hun er aldrig sur og tvær,
som saa mange piker er.

Nei, hun ler den dag saa lang
og hun synger mangen sang.
Og hun leker med sin bror,
naar hun ikke hjælper mor.

Og ved kveld, paa papas fang,
— under eventyrets gang —
rir hun helt til kongens gaard,
hvor hun prins og rike faar.

Og hun ber sin aftenbøn,
sover, som en engel skjøn,
vaakner sund ved morgengry,
ber og gaar til lek paany.

Var blot mange hende lik!
Var blot alle smaabarn slik!
Aa, for sol i krok og kraa
i de mange hytter smaa!

Det sang — —

Det sang gjennem natten og huset,
og natten var vaarmild og varm.
Fra skogen det hvisket og suset,
saa elskov blev tændt i min barm.

Og stjernerne, hisset i freden,
og storheten, favnende alt, —
det aapnet mig bredfuldt det Eden,
hvortil jeg ved daapen blev kaldt. —

Men elskovens inderste kjerne
var mer, end jeg værdedes frit —
det sagde mig stjerne paa stjerne,
som vinket fra høiden saa blidt.

Dog, Gud! la mig undes at skue
i tro og i længsel mot dig,
som tænder den klareste lue
og viser den reneste vei!

Juledigte.

Nu ringer paany — —

Nu ringer paany de velsignede klokker,
som varsler om fred og om frelse paa jord.
Nu børnene atter om granen sig flokker
og smiler og jubler og synger i kor.

Nu tindrer igjen den velsignede stjerne,
som tindret hin nat over Betlehem by.
Den lyser i kroke saa ødselt og gjerne,
mens Gudsengle daler mot jorden fra sky.

Som stjernen og klokkerne bring du tillike
et glædefyldt budskap, hvor nøden er størst!
Du vandrer saa tidt forbi tusener slike,
hvis blikke fortæller om hunger og tørst.

Saa gi av dit forraad i skap og i bringe,
men gjør det kun stille og gjør det med lyst!
Og bærer du jul til de smaa og de ringe,
blir festen saa stor i dit hjem og dit bryst.

Ringer, I klokker — —

Ringer, I klokker, for fryd og fest,
ringer for jul over jorden!
Menneskesjæle, der stred som mest,
tvilsom og træt er vorden.
Ringer for haap og ringer for tro,
ringer for slægten en stjernebro,
at den mot Gud kan vandre!

Tindrer, I stjerner, som sol om dag,
tindrer og straaler og lyser!
Skinner i dale og skyggers drag,
hvor man av natmulm gyser.
Send eders glans til store og smaa,
saa at ret alle i lys kan faa
salige høitidstimer!

Synger, I engle, i vældigt kor,
synger om broderskaps-barme!
Synger om glæde og fred paa jord,
synger om kjærlighetsvarme!
Synger om frelse for kvinde og mand,
synger om Kristus, der god og sand
favner den vilde verden!

Julestjernen.

Du stjerne, over by og land,
som hilser gjennem natten sort:
Maa hver en vildsom vandringsmand
du lyse hen mot frelsens port!

Maa høitidsfryd du bære ind
i hjertets skjulte, stille bo!
Maa hvert et sykt og saaret sind
du bringe glæde, fred og tro!

Maa, julestjerne, frem du naa
med alt dit fagre straaledryss
til hver en kold og dunkel vraa,
som fattes pryd og julelys!

Saa ſtilner den larmende verden.

Saa ſtilner den larmende verden. . . .
Nu vildſkapens ſtorme, ſom ægger
og ægget til trold under færden,
ſig langſomt og uvilligt lægger,
mens klokker i taarnene ſvinger
og klæmter og kimer og ringer
og indvier julen paany.

Og julen har rum for ſaa mange
og favner ſaa kjærligt og gjerne. . . .
Den drar os, ved lys og ved ſange,
mot barndommens kyſt i det fjerne,
mot rene og glitrende tinder,
mot lek og mot uſkyld og minder,
mot rikere glæder og liv.

Den bøier vort ſtivſind og løfter
vor tanke mot visdom og viden — —
Vi gik vel i trangſynte kløfter
og blødde og ſtred gjennem tiden
og miſtede meget av barnet
i alt dette ſmudſet og ſkarnet,
ſom lovede rikdom og ros. —

Det ſande, det ſkjønne og gode,
ja det, ſom var ærligt og ægte,
det trampet vi tidt under fote; —
ſom **kriſtne** vi paaſtod at fækte!
. . . Saa trænger vi jul nu og varme,
vi menneſkeſkapninger arme,
med is i vort blod og vor barm.

Fryd dig, o sjæl, over klokkernes klemt — —

Fryd dig, o sjæl, over klokkernes klemt i det fjerne!
Fryd dig, o sjæl, over hvælvingens solblanke stjerne!
Fryd dig i Gud,
han, som lot livsfrydens bud
række til tusener slægter!

Fryd dig og glæd dig og syng, saa det bruser om lande!
Fyldige salmer la stige fra fjærer og strande!
Syng til Guds pris,
han, som i sne og i is
sendte dig lindveir og varme!

Juble det ut, førend morgenen dæmrer i øster,
harmonisk, smukt la det stige, lik Gudsengle-røster:
„Ære, dit navn,
du, som tok verden i favn,
trykket den ind til sit hjerte!"

Jubler og leker, som smaabarn rundt pyntede graner!
Dra mot din slumrende lysfest i kransdækte kaner:
Hjem til din daap,
hjem til din tro og dit haap,
hjem til din ufkyld og glæde!

Feire din jul under mindernes søiler og buer,
lutres og styrkes i frelserens kjærlighetsluer,
bøie dig ned,
favne den mægtige fred,
vende lykkalig tilbake!

Fryd dig og glæd dig, o sjæl, under julekvelds-festen!
Aapner for høitidens luftning i østen og vesten!
Ærer hans navn,
han, som tok verden i favn,
trykket den ind til sit hjerte!

Nu er det jul.

Nu er det jul —
nu er det jul over jorden.
Klokkerne kimer og lysene tændes,
blikke og sind imot himmelen vendes.
Hellige jul —
hellige jul over jorden!

Ind i mit hus —
ind i mit bankende hjerte
bærer Guds engle saa lønlig og stille
budet og julekvældstankerne milde.
Fyldt blir mit hus —
fyldt blir mit bankende hjerte!

Julen har fred —
julen har fred og forsoning.
Alt, som var tungt gjennem uker og dage,
svinder og vender som solguld tilbake!
Julen har fred —
julen har fred og forsoning!

Favner vi den —
favner den os med sin glæde.
Aldrig den svikter det ærlige hjerte,
aldrig den glemmer en sjæl i sin smerte.
Favner vi den —
favner den os med sin glæde!

— — —

Herre, min Gud —
Herre, min Gud, hvor der syndes.
Syndes mot dig og din jul over jorden,
syndes mot ham, som vor frelser er vorden.
Herre, min Gud —
Herre, min Gud, hvor der syndes!

Dra dem til dig —
dra dem til dig og til livet,
alle de kjæmpende, blødende skarer,
som imot døden med hævntanker farer.
Dra dem til dig —
dra dem til dig og til livet!

Saa blir det jul —
saa blir det jul over jorden.
Da kan der kimes og da kan der tændes,
da kan der blikke mot himmelen vendes.
Salighets jul —
salighets jul over jorden!

Nu tændes der — —

(For de smaa.)

Nu tændes der tusener tindrende lys
i hus og i hytte til ære for Gud,
som sendte os varme i sne og i is
og bragte os glæde og julebud.

Ti født blev et barn i en stald engang
i Betlehem by i jødernes land,
mens stjernen den lyste og englene sang
om frelse og fred for kvinde og mand.

Og barnet blev hen i en krybbe lagt;
dets leie bestod kun av hø og straa.
Men himmelens herlige klarhet og pragt
om barnet og krybben og stalden laa.

For barnet det var slikt et underligt et.
Folk samledes om det i undren og bøn,
gik glad derifra: Nu hadde de set
Kristi Jesus, sin frelser, Guds hellige søn.

Og Jesus han vokste i visdom og aand,
i renhet og skjønhet og alt, som var godt.
Han lededes fremad ved Alfaders haand
og vandret en sti, ei fot har betraadt.

Og derfor er julen en fest saa stor
for alle de tusen uskyldige smaa.
Ti Jesus er barnets ven og bror
og kan barnehjertet saa godt forstaa.

Han lærer at vokse i tro og lys
og leve et liv i renhet og dyd.
Og hvo, som ham følger, blir stor og vis
og faar evig lykke og evig fryd.

Saa tænd da, I smaa, eders julelys
til ære og pris for vor skaper og Gud,
som sendte os varme i sne og i is
og bragte os glæde og julebud.

Jul.

„Ding—dang—ding—dang!"
„Se, jeg forkynder en stor glæde: —
„Ding—dang—ding—dang!"
— Eder er idag en Frelser født!"

„Ding—dang—ding—dang!"
„Fred paa jorden —
„ding—dang—ding—dang!"
— og i menneskene en velbehagelighet."

„Ding—dang—ding—dang!"
Ære være englene og den kjærlige Gud —
„ding—dang—ding—dang!"
— Hosianna i det høieste!

* * *

Julestjerne!
du, som hisset i det fjerne
skinner lik en foraarssol:
Send en straale,
send en himmellivsvarm straale
ind i folkets hjertepol!

Skin derinde,
hvor du ei et blus kan finde —
tænd et lys i skummel kraa!
Mo'ren henter
lys ved minder. Barnet venter — —
la et skjær av jul dem naa!

* * *

Broder og søster! o glem ei de mange
fattige stakler, som nærmest dig er.
Lidende, sorgfuld, bekymret og bange
gaar de der kanske og slet ikke ser
en eneste utvei.
Men da blir nok julen litt haard og litt tung —
og den, som har prøvet det, vet det.

Gi derfor disse av hjertet en gave!
Har du ei andet, saa gi dem et smil;
gi dem en blomst fra Guds himmelske have, —
duften vil mildne hver smerte og tvil,
som fødtes i nøden.
Da julen vil forme sig lyslet og blid. —
Og den, som har prøvet det, vet det.

* * *

Dra hjemad, naar klokkerne ringer,
kryp ind i dit barndoms skjul!
I ly av Guds skjærmende vinger
du da faar feire jul.

Da møter du atter den glæde,
som løftet dit barnesind,
og atter en gang faar du træde
i uskyldsporten ind. —

Da kysses al synd fra din pande,
da heles hvert aapent saar; —
du skimter de evige lande,
omspændt av livets vaar. —

* * *

Jul, jul —
liv og jul;
fred, fred —
lys og fred.

— — — — —

Tak, forsoner,
for al din kjærlighet!

Der myrdes og plyndres — —

Der myrdes og plyndres og dræpes for fot,
der stænges for liv over verden saa vide,
der jamres og jubles i brand og i blod,
i flytende menneskeblod,
og landene skjælver av rædsel og kvide.

Der festes i trolddom, i hat og i løgn,
og hedenskapsmulmet vor klode omspænder.
Det er som en bloddrøm, det utslagne døgn,
det solmatte decemberdøgn,
og grænser nu vilddyrsbegjæret ei kjender.

Det lyner av sabler og drønner av skud,
det flammer av hævntørst fra hjerter saa trange.
Men midt gjennem vildskapens sky gaar et bud,
et løftende, lysende bud
om jul og om fred over jorderigs vange.

— — —

Det er som et under, Guds kjærlighetsværk:
at sende en soner herned til en skare,
som er saadan selvklok og retvis og sterk,
saa smaalig og ondskapsfuld sterk
og trodser hans lov og den ytterste fare. —

Men **det** er jo sandt: det var fredsfyrstens maal,
at hjælpe tilrette hver vildfaren vandrer.
Han stormer ei fremad med jern og med staal,
med bly og med blodbestængt staal —
nei, stille og avvæbnet fremad han vandrer.

Han kommer med fred midt i krigslarm og brand,
han kommer med kjærlighet, naade og redning;
han bøier sig ned til hver trolddommens mand,
hver blødende, døende mand;
han hvisker sin jul og sin fred til hver hedning.

Hans skinnende aasyn, hans holdning og gang
forkynder, at **kjærlighet** kun maa faa seire.
For saa skal vi mildnes ved klokkernes klang,
ved englenes budskap og sang
og julen som kristne og broderfolk feire.

Nytaar.

Der stryker som en storm igjennem luften,
der hilses midt i nattens tunge sky,
der vaakes over, hilses, ropes, svares,
og nytaarshøitid fylder bygd og by.
Et godt, velsignet nytaar til hvert hjerte,
som helt fra vuggens dag har døiet smerte!

Det er som millioner fossers bruser,
og dog som bækkens ölide, smækre lyd;
det er som uveirslek paa stormslaat fjelde,
og dog som sommerdagens stille fred.
Et godt, velsignet nytaar til de mange,
som tidt fik gaa paa tornestier trange!

Det er som sus i hundre dype skoge,
og dog som viddens tause aandedræt;
det er som havets sterke vildmandstone,
og dog som lærkens vaarsang, mild og let.
Et godt, velsignet nytaar til de skarer,
som blødende paa verdens kampvei farer!

Kun som en lukket bok for os er aaret;
vi kjender ei, hvor langt vi frem skal naa.
Gud raader for, hvad dag og døgn vil bringe;
han vet den sti, hvorpaa vor fot skal gaa.
Med ham i følge vil vor vandring lykkes
og livets dag av sol og blomster smykkes.

Paaskehøitid.

Paaskehøitid, paaskehøitid!
medens hatets flamme tænder
helvedbaal i folkets hjerter
og mens halve jorden brænder.
Paaskehøitid over jorden,
medens dødens knokkelhænder
griper frit til alle sider
og mens barnet rædsomt lider. . . .
I de tusen tunge smerter,
i de tusen bleke glæder:
Paaskehøitid, paaskehøitid!

Paaskehøitid, paaskehøitid
midt i løgnens fulde sommer,
midt i usseldommens strømgang,
der i bryst saa mægtig flommer!
Paaskehøitid over jorden,
medens syndens friske blommer
spirer rikt i folkesjælen. . . .
Vakre, hvite kirker troner
midt iblandt os. Bønner, toner
gaar mot sky i hundre aar,
føder trældoms visne vaar. —

Bøn og sang i hundre aar
føder trældoms visne vaar!
Kan vi ogsaa vente andet,
naar vi er os selv forbandet
aarle, silde — —
naar vi med vor kristendom
vokser os rent skalkefrom:
Vinding, vinding, det er vinding,
det er mammon, ros og ære
først og sisst — —
hyklermasken kan vi bære
og i Kristi fotspor vandre. . . .

Paaskehøitid, paaskehøitid
midt i løgnens fulde sommer,
midt i usseldommens strømgang,
der i bryst saa mægtig flommer!
I de tusen tunge smerter,
i de tusen bleke glæder:
Paaskehøitid, paaskehøitid!

Skisser og Fortællinger.

Sommerstemning.

Aa, som det flommer av sol, sitrer og dirrer av varme! Aa, som det er herlige, livsfriske dage! Aa, som der kan fødes længsel, drøm og tro! Længsel efter det skjønne, drøm om lys, rik og varig lykke, tro paa det gode.

Jeg gaar en tur ut i naturen. Det er saa forfriskende og virker saa velgjørende paa sindet. Hjertet banker i et raskere tempo og blodet jager lettere gjennem aaren. Der er helse i hvert aandedrag og fryd og glæde i hver beskuelse. Bare et lite hvitmalt hus med fint trukne linjer, oppe ved skogranden eller nede ved floden, skaper i barmen en mere venlig fortrolighet med det store, altomfattende liv. Som det staar der blitt og tiltrækkende vitner om og er et symbol paa ordet „hjem", iler tanken videre, over land og sjø til et andet hus, som ogsaa hadde fint trukne linjer og stod slik og vinket og staar det fremdeles. Det er en del av det helligste av livets minder — og livets skjønne minder, er vores alles dyrebareste minder. .....

Der staar en klynge blomster ved veikanten og nikker. Jeg plukker en; jeg plukker to og tre. Saa indaander jeg duften og betragter hver enkelt nøie. Aa, slikt et skaperverk! Helt ind i de mest ubetydelige dele kan skaperens almagt og visdom øines. Det er ingen av deres blade, samme hvor smaa de er, som ikke har storheten, Guds storhet, i sig. Og jo længere jeg betragter disse livets friske spirer, jo mere uløselig blir deres fuldkomne sammensætning. Der er intet mangelfuldt; selv ikke der, hvor jeg

mener at se noget slikt; det er bare mit blik og min fatteevne, som ikke er tilstrækkelig til at trænge sig eller række langt nok ind. — Og disse blomster, jeg har plukket og holder i min haand, de taler til mig — og til os alle. Taler i et sprog, som er hjerternes. Fagre, lyse, løftende ord. — Smukkere og smukkere blir sætningerne, større, rikere og fyldigere i indhold, jo længere jeg betragter disse smaa, rene, uskyldige Paradisskud. Ordene, tonen og formen appelerer til noget av det bedste i min sjæl — appelerer kraftigt, mægtigt, vældigt, sikkert og trygt, saa jeg alt mer føler min egen ringhet, uduelighet, ufuldkommenhet og urenhet. — Aa, denne blomsternes tale, hvor den kan være til velsignelse for et armt støvets kryp! Det vil si, om man tar den ind til sig, gir sig stunder til at ta den ind til sig og til at forstaa den — og derunder faster kappen av sig. .....

Et stykke borte staar et løvtræ. Jeg gaar dithen og plukker et løvblad. — Det er den samme store fuldkommenhet, den samme store, uløselige gaate om det, som er længere frem.....For der er bestandig et større længere frem. ....Og det taler — løvbladet taler paa samme vis, som blomsterne. Visdomsord, sande, dype visdomsord.

Se dog! Alle blomster, buske og trær, græstraa og hver liten mosedot, taler paa samme maaten. For det er skaperen selv, som gjennem sit skaperværk taler. —

Hist over i en skraaning øiner jeg et litet tætbevokset krat, som bærer smaa røde blomster. Dit maa jeg sandelig! Og jeg strøver mig gjennem ulændet og staar snart ved siden av det. Det er en nypeklunge, og den er som en tornehæk.....Hver busk er rikt bevokset av hvasse pyler, saa det er en umuligbet, at komme gjennem det. De smaa roser er dog meget vakre, og jeg tar med forsigtighet et par til mig. — De taler, de ogsaa. — Saa staar jeg en stund og betragter denne underlige vildplante, som baade har

roser og torner at by paa. Og mens jeg staar slik, begynder buskene at tale til mig — og de sier: „Tryk mig ind til dit hjerte!" Det var næsten forfærdelige ord, synes jeg og blir ved at stirre og betragte. Og det er som buskene fortsætter: „Visnok stikker jeg dig; visnok vil mine torner slaa og stænge og rive dig tilblods; men tro mig: der er velsignelse i det! Den, som i kjærlig offervillighet gir sit hjerteblod blandt livets torner, skal høste de deiligste roser som løn!" —

„Gi sit hjerteblod i kjærlig offervillighet!" tænkte jeg, da jeg gik derfra. Den, som **det** kunde! Kunde magte litt at efterligne **ham!**

Frisk havvind svaler min pande. Sol kysser sjø og land — og mig. Den mægtige sol! Guds varmende og livindgydende sol. Den har alt i sin magt — fordi den opholder alt. — Gud i naturen, Gud gjennem Alt et: Aa, saan mægt! Aa, saan vælde! Aa, saan præken til frelse og fred! Evig frelse, evig fred. —

Vi lovet at komme — .

Fra „Jul i Vesterheimen 1915", med velvillig tilladelse af A. M. Sundheim, bestyrer, Augsburg Publishing House.

Der var engang en liten gut oppe i Norge, som gjætet om sommeren og rendte paa ski og gik paa skolen om vinteren. Han var bare saa'n en liten knop paa 10—12 aar med tusen glæder og smaa sorger, og han visste ikke noget om verden og livet og kampen derute i den store verden. Han var saa lykkelig og saa rundelig tilfreds hele aaret. Han sang og lo baade kveld og morgen og midt paa dagen, og han skrek bare naar faren eller moren brukte riskvisten og tugtet ham, fordi han av og til hadde været ulydig.

Dalen var lun og lustig, der gutten bodde, og han hadde runde, røde kinder og lubne armer og vokste omkap med ungbirkene oppe i haugrabberne. Der struttet liv og sundhet av den lille knoppen; og da han hadde naadd 16, var han saa stor som far sin og gesvint og kaat, og han blev aldrig træt, selvom han tok grøfter hele dagen eller laa ute paa sjøen med garn og snøre og sloges med de nærgaaende skavler. Det var som en lek og lyst altsammen; og han forstod sig ikke paa, hvorfor endel av bygdens folk gik saa kummerfuld og bedrøvet omkring. Livet var jo bare som en dans paa roser! Ho hei san! Og dermed gjorde han et rundkast eller to, ved kveld, og tok felen frem og spilte en livlig stubbe.

Gutten het Ole og far hans het Ole ogsaa, og gaardsplassens navn var Li, saa navnet hans blev Ole Olsen Li og var let at skrive. Li var ingen stor plass, saa Ole-gutten maatte over paa gaardene at arbeide ret som det var. El-

ler ogsaa maatte han finde paa noget paa sjøen, hvis han heller hadde lyst til det. Der blev ikke mange kroner i lommeboken av denne syssel, men det brydde han sig heller ikke stort om med 16 aar til sin alder. Det var da han naadde længere op i alderen, at han først begyndte at tænke paa blanke kroner og grønne og brune sedler. End om han hadde hat en kiste fuld lel! Det skulde vel ha været saker, det, tænkte han. Og sent og tidlig spekulerte han paa alskens ting og alskens veie. Og han sa til far og mor sin en dag utpaa høsten, at til vaaren vilde han reise til Amerika. Derover kom folk sig saa let og snart frem og blev til noget; og penge tjente de som sand allesammen, hadde han hørt.

Moren graat fra den dag og utover mot jul stundimellem slik, naar ingen saa det, men blev lettere tilsinds utover vinteren, naar hun mer og mer gjorde sig fortrolig med tanken. Faren sa ikke stort; men det var som han blev mere krokrygget dag for dag efter at gutten hadde nævnt om denne Amerikareisen.

Og saa kom vaaren.

Susende og brusende kom Norges vaar i mai med grønt løv og løsne vandes flom; med fuglesang og gjøkegal fra li og lund; med symra paa fjeld, og violer i skog; med milde vinde og trækfuglesskarer fra syd; med soldryss og varme, og med længere dage og kortere nætter; med blank, rolig sjø og sladrende ederfugle; med kjæld og higre, lekende terner og svingende maaser; med svarte kraaker, som sang saa stygt og styrløst og aldrig blev færdig; med lyng over hei og haug, og græsstraa paa bakke og vang; med ungt liv og ung fryd og jubel, og med dag og døgn som en eneste stor, fager ungdomsfest.

Forældrene og søskenderne fulgte Ole til dampskibskaien. De vilde saa sandt ha fulgt ham længer; men veien var lang, forældrene noget tilaars og søskenderne fra 16

og nedover, saa de maatte skilles ad derfremme paa kaien.

Han greidde faren, som stod der saa alvorlig og støttet sig mot rækværket og rent stirret hjælpeløst frem for sig; men da han kom til moren og kjendte hendes lille magre haand i sin, gik der som en skjælven gjennem ham, og han klarte ikke mer.

„Jeg kommer tilbake, — om etpar aar kommer jeg tilbake, mor!"

Gutten stod der med morens haand i sin i opløst graat og syntes, han hadde gjort noget galt med denne reisen. Men da moren tørket taarerne væk, løftet hodet og vendte sit milde, kjærlige blik mot hans og sa: „Gud signe dig og være med dig! Glem os ikke, Ole, og kom snart tilbake!" — da var det som han kjendte sig lettere og modigere igjen og endog kunde si sine yngste søskende farvel med smil og smaa muntre ord. — Han skulde komme tilbake, han ja! De kunde være saa skraasikker paa det!

Saa var han færdig og gik ombord i dampbaaten; og da dampbaaten la fra kaien og stevnet ut fjorden, stod han bakpaa skibet og viftet med lommetørklædet og fik vift tilbake derinde fra land. Han skulde komme tilbake, sa han med sig selv og viftet endda mere. Jo, han skulde komme tilbake, gjentok han og gjorde nogle lange, store vift. Og i hans sjæl sang det: Han skulde komme tilbake.

Da dampbaaten forsvandt bak næsset, langt derute, gik forældrene og søskenderne stille hjemover. De smaa snakket mest; de store mindst. Men de store gik og tænkte hver for sig: Han skulde komme tilbake. Sukket stille og tænkte tanken over igjen: Han skulde komme tilbake.

— — —

Ole fik arbeide saasnart han hadde naadd det nye land og skrev et brev hjem og fortalte om dette paa timen. Senere skrev han anden eller tredje hver uke og glemte

aldrig av det gjennem første aaret. Og bestandig sluttet han brevene med, at han skulde komme tilbake.

Andre aaret blev det længere mellem brevene; ved juletider var mellemrummet endog økt til fulde tre maaneder. Han skrev om dette og sa, han hadde hat saa meget at gjøre. De fik undskylde! Det stod bare bra til; han hadde god fortjeneste og likte sig godt i alle maater; og han skulde komme tilbake — snart.

Dage og uker og maaneder gik og blev til baade to og tre aar. Tiden skred fort avsted. Ole nøitet paa. Saasnart han hadde tjent sig saa'n etpar hundre dollars mere, skulde han reise hjem til Norge. Det var sikkert og sandt ogsaa, det.

Men saa traf han tilfældigvis sammen med nogle norske farmere, der hadde begyndt som fattiggutter og nu var rigtig nogen rikkakser, — og før han visste ordet av det, hadde han sat sine penge i en landeiendom. Han vilde prøve dette et aars tid. Saa skulde han sælge farmen, faa pengene sine tilbake og reise hjem til Norge.

Jorden var fruktbar. Hveteaksene, som skjøt op av mulden paa akrene, var mange, og kornene var lubne, og han solgte ikke farmen saa aldeles snart. Pengene forrentet sig, saa han paa forholdsvis kort tid hadde dobbelt saa mange, som da han begyndte. Dette spaadde godt og ga mod og kræfter, som forslog, og han blev ivrigere og ivrigere til at nøite paa. Det kunde være bra at ha en liten pengesum naar han kom til Norge, mente han. For han skulde nu reise til Norge snart, han da!

En ny jernbane var under bygning. Den kom midt gjennem Oles eiendom. Ole fik en pen erstatning, og pengene satte han i banken. Aaret efter solgte han farmen for det dobbelte av, hvad han hadde git, og reiste derpaa avsted og kjøpte sig en anden farm, som var meget

større end den første. Han vilde prøve det en gang til. Bare for et aars tid eller noget slikt. Saa skulde han slutte forgodt med dette farmstrævet og kavet og reise til Norge.

Akrene blev store og mange, naar han hadde pløiet og harvet alt, han vilde. Og om høsten fik han en anselig kornbinge og mange, mange potetestønder, saa han hadde travelt med at kjøre læs paa læs ind til byen og ta imot penge over vinteren. Han fik ikke stor tid til at tænke paa hjemreisen under slike forhold; — det var helst naar han sat paa kornlæsset eller poteteslæsset ind til byen, at han kunde gi sig stunder til at tænke i den retning; og da blev han altid enig med sig selv om, at det ikke skulde bli saalænge før han reiste nu.

Men saa kom vaaren paany, og Ole, som alle andre farmere, maatte saa igjen. Han hadde hænderne fuld fra tidlig morgen til sen kveld og klemte paa saa rent styrløst, at han vandt ikke at skrive og sende et kort til Norge engang. Og naar vaaraannen var forbi, maatte han naturligvis vente til høsten, da sæden blev moden, og bringe denne i hus. Men da skulde det ogsaa være slut. Han bestemte sig saa aldeles paa den ting over sommeren, mens korn og poteter og frukt vokste. Naar han til høsten solgte farmen og samlet sammen sine penge, hist og her, vilde han bli en velbjerget mand og slaa sig godt igjennem i Norge, tænkte han. Ja, til høsten skulde han gjøre alvor av hjemreisen; han hadde tænkt paa den i saa mange aar nu.

Men der blev et kronaar, det aaret, og Ole fik saa megen grøde, at han maatte rive den gamle lade ned og bygge en større. Slik var han optat til enhver tid.

Høsten gik og vinteren kom, og avlingen maatte kjøres til byen igjen. Og pengene, han mottok, maatte sættes i banken. Alt dette tok tid. Og han blev aldrig færdig.

Jo mer han nøitet paa for at bli færdig, jo mer hadde han ugjort, syntes han.

Han mottok breve fra Norge ret som det var, men han hadde næsten ikke tid til at læse dem paa skikkelig vis. Han saa, det stod bra til med allesammen, og bestemte sig altid paa at skrive hjemover straks og si, han var glad for det. Men saa var der altid noget iveien: enten var blækhuset borte, eller pennen var ubrukelig, eller ogsaa fandt han ikke noget skrivepapir i skuffen, og saa maatte han la det bero til engang, anledningen blev gunstigere. Det blev vel længe at vente for dem derhjemme, men han skulde da skrive om ikke ret længe. Og da skulde han si til far og mor, at nu blev det ikke lang stund, før han kom hjem til dem, nei.

Men saa paa vaarparten mot saaingen giftet han sig med en stram Nordlands jente og fik endda mere at staa i. Hver søndag skulde han skrive hjem til Norge og lægge et bryllupsfotografi av sig og jenten ind i brevet; men det var umulig, at han nogensinde kom saa langt, at han fik gjort alvor av tingen. Slikt hadde han aldrig set i sit liv!

Men det gjorde det samme, det, — far og mor skulde nu faa et bryllupsfotografi allikevel; og saasnart korn og poteter var i jorden, skulde brevet bli gjort færdig og sendt. Det skulde ikke bli bare med bestemmelsen heller dennegang. Og han skulde fortælle dem hvad som sandt var, at han hadde hat uhyre meget at staa i utover aarene; men nu skulde han ta det langsommere; og fik han for farmen, hvad han vilde ha for den, kom han sikkert til at sælge ut rub og stub snart, og da kunde de vaage paa, at han var hjemme i Norge næste jul. Han skulde saa uhørt mange gange ha sendt dem litt penge, men posthuset var mer end en halv dagsreise borte, og farmen trængte tilsyn hver dag. Men han husket dem allesammen der bakom havet, og han skulde yde dem dobbelt hjælp, naar han nu

snart kom hjem til dem. Dette skulde han skrive til far og mor, saasnart vaarsaannen var forbi. Saa sandelig skulde han det, ja! Han var aldeles urokkelig bestemt.

— — —

Ole Olsen bor paa sin farm paa den amerikanske prærie endnu. Han er endel op i aarene nu, Ole, men han er frisk og rørig og tar aktiv del i saavel farmens arbeider som i politiske gjøremaal. Det har ikke blit noget med Norgesreisen hans hittil, men han har ikke slaat den fra sig endnu. Hans far er død for mange, mange aar siden, men hans mor lever og er opimot de 90 nu. Hans søskende er spredt for alle vinde. Etpar av dem er herover i Amerika. Moren bor fremdeles paa Li, og en av hans brødre har overtat gaardsplassen.

Ole staar sig godt. Hans farm er en av de største og mest velstelte i hele settlementet. Bygningerne er store og rummelige og opført i moderne stil. Hovedbygningen især staar der respekt av; for den er hvitmalt med brune vinduskarmer og har tvende utbygninger, der gjør den dobbelt smakfuld. Frukttræer staar i rad og række rundt husene, og litt tilvenstre for hovedbygningen kneiser en høi flagstang, som Ole heiser „stjernebanneret" og det norske korsflag paa hver gudskapte 17de mai.

Ole og konen hans snakker bestandig norsk sig imellem. Anderledes er det med barna. De har fem barn — tre piker og to gutter — som alle er voksne. Disse liker bedst at tale engelsk — og særlig da etpar av dem, som ikke har brydd sig om at lære det norske sprog saapas, at de kan tale det feilfrit. En av pikerne er lærerinde og en av gutterne maskinist. De har post begge to i de nærmeste byer. De andre tre barn har ikke gjennemgaat nogen specielle skoler og er hjemme paa farmen og hjælper til med allehaande ting.

Svinger man op til Oles farm og gaar ind i storstuen,

det være sig helligdag eller ørkedag, saa vil man paa et bord, der staar midt paa gulvet, som oftest finde de sisste nnnre av „Decorah-Posten" og „Lutheraneren". Ole har ikke hat tid til at læse stort utgjennem aarene, men disse to blade har han da holdt helt siden han giftet sig, og han hadde syntes, det var hyggeligt at kike i dem, naar det hovet slik. Norgesnyheter var det nu helst han saa efter da. Nogen store bokstabler er ikke at øine i værelset. Der er nogle amerikanske fortællingsbøker, billige, heftede utgaver, samt nogle amerikanske magasiner, som altsammen er kjøpt av og tilhører barna. Nogen norske bøker findes der næsten ikke. Ole har aldrig hat nogen tro paa norsk-amerikansk digtning eller norsk-amerikansk bokavl; slikt hadde han hat for skik at ryste paa hodet og blaase til. Skulde man frem her i Amerika, maatte man arbeide med kroppen; man kom ingensteds ved drøm og digt og røik og intevetta, mente han. — Ved den ene væg i værelset staar et pent piano, som har kostet flere hundrede dollars og som døtrene spiller amerikanske kjærlighetsviser og andre „høitona" amerikanske stykker paa, naar de ikke har andet at gjøre. Norske musikstykker spiller de sjelden. Værelset er utstyret med luksuriøse møbler, der vidner om, at eieren har gjort det bra utgjennem tiden og staar sig godt.

Ole og konen hans kjører til kirke hver søndag. Kirken staar et stykke borte fra farmen, og Ole har været med at kjøpe den op. Den hører med til det lutherske samfund, og presten er ganske ung og en god prædikant. Han har graduert fra „Concordia college". Hjemme i Norge var han bare en fiskergut, og han drømte aldrig nogensinde om, at han skulde naa saa høit op som til præst. Men det gaar saa underligt til i livet.

Ole og konen hans har altid hat tro paa kirken og dens misjon blandt menneskeheten, og derfor har de da ogsaa været flittig til at besøke den og til at støtte den med gaver i form av penge.

Ole har som sagt ikke slaat Norgesreisen ut av tanken endnu. Han har fremdeles en ubeskrivelig lyst til at reise en tur hjem til fædrelandet — og det har konen hans ogsaa. De snakker sammen om dette ret som det er og overlægger, og slik blir lysten endda sterkere. Og nu har de aldeles bestemt sig paa at reise til næste vaar. For de synes, de kan ikke lægge sig til at dø, før de har set Norge, hilst paa mor og sat foten paa gamle tomter endnu engang.

Vi lovet at komme, vi tusener mange
fra sagaens land dernord —
før avreisen sa vi utallige gange:
„Jeg kommer tilbake, jeg, mor!"

Men aarene rullet og tiderne skiftet,
og sent blev vi færdig at gaa;
for her var saa meget, som bandt og som heftet,
— og mor hun blev gammel og graa.

Om høsten vi sagde: „Til vaaren jeg drager."
Om vaaren: „Jeg reiser til jul."
Slik gik vi og spaadde i døgn og i dager,
mens tiden den svingte sit hjul.

Vi grov og vi samlet, vi led og vi stundet,
og graat maaske ogsaa iblandt.
Jo mer vi bestemt' os, jo mer blev vi bundet
— her var jo saa meget, som bandt!

Dog, haapet end hvisker: Vi engang skal drage
til sagaens land dernord —
forvisst skal det ske, at vi kommer tilbake
til dig, du ventende mor!

Norsk høifjeldsliv og litt til.

Hun tjente paa en av gaardene i bygden. Hun var kommen av fattigfolk og maatte tidlig ut at arbeide for brødet. Hun var fattig paa guld og sølv men rik paa livsglæde og livstro, og hun var 22 aar gammel og het Inga.

Den gaard, hun tjente paa, kaldtes Lyngvold og var en av de største gaarde i bygden. Eieren, Anders Lyngvold, stod sig godt og kunde saa nøiagtig kunsten, at holde alting vedlike, saa det ikke gik tilbake. Han hadde været i Amerika i sin tid, og derover, sa folk, hadde han lært denne kunst, at være strævsom og flittig og haardagtig og litt pengegrisk.

Familien bestod af tre personer: Anders selv, hans kone og hans mor. Der fandtes ikke barn. Og ogsaa om den ting visste folk at berette noget i retning av amerikansk skik. Derover var det jo næsten paa mote blandt familierne at ha en hundhvalp eller to og ingen barn, hadde de hørt.

Men Lyngvold, som altsaa var en av de største gaarde i bygden, med svære marker og en stor buskap, kunde sagtens ikke greie sig bare med Anders og hans kone og hans mor. Der maatte selvsagt flere arbeidshænder til. Baade bløte kvindehænder og grove mandshænder. Og da gik det. Næsten som i en dans gik det da. Ved sommers tid som i en runddas!

Ja, Inga tjente altsaa der paa Lyngvold og var med i dansen og runddansen, hun ogsaa. Og slik en alder og slik en ungdom i ærligt stræv og i ærlig strid aaret rundt! En kunde le og synge og hoppe av glæde, bare en vendte synet mot hende. For hun var lys og blond og hverken

tyk eller høi av vekst, men midt imellem, og hun hadde lyst haar og runde, røde kinder, et par deilige blaa øine, der talte om alt godt og al himmelens kjærlighet og lyste av liv og længsel, og hun hadde et stort svulmende bryst, hvori et hjerte slog sine sterke, friske, frie slag og jagede blodet raskt og let gjennem aarerne. I hvile og i virke smilte hun, som sol paa foraarshimlen, og smukke ord ga hun til alle sider. Hun kunde ikke med noget andet. Hun fik ikke til at være graa og tung og sur. For hele kvinden favnede livet, som livet favnede hende, og derfor kunde hun gi saa rikt og strø saa ødselt av himlens roser til alle sider.

Hun var paa sæteren om somrene. For hun var en flink budeie ogsaa, og Anders og konen hans og mor hans vilde ikke ha nogen anden i smørstellet og ostestellet deroppe. Ingas ost og smør var en merkværdig ost og et merkværdigt smør, syntes de alle tre; og arbeidskarerne, som var unge og ranke og fra 30 og nedover, syntes ogsaa det samme, selvom de ingen forstand hadde paa god eller daarlig ost og godt eller daarligt smør. Ja, det var en merkværdighet ved den ting ogsaa!

Og hun likte sig paa sæteren, Inga. Hun likte høifjeldslivets brede, dype stilhet og mægtige storhet. Der kunde hun skue saa langt utover, drømme saa smukt, længes saa sterkt; der kunde hun synge livets sange som en stor lærke blandt tusen smaa og faa tonerne tilbake fra det trauste, trofaste fjeld; der kunde hun lytte til hornet og luren og ta klangen som et skjønt elskovsbud, der aldrig sveg; der kunde hun ved morgen og kveld speile sig i de blanke fjeldtjern og, som ungbirken, ikke vite selv derav; der kunde hun sanke favnen fuld av høifjeldets deiligste roser, av granbar og grønt løv, og barmen fuld av livsmættet duft; der kunde hun hilse solen godnat og god morgen og føle aandedrag av Guds salige fred om sig. Aa, saa meget hun kunde deroppe i den herlige fjeldnatur! Og

som hun dannedes sjælsstor og sager og vis derved! Men dette sisste visste hun ikke noget særs om selv.

— — — —

En sommer hændte noget rart. Det var saa rasende rart, at gjætergutten hæsblæsende sprang hjem til sæteren og i spændt forundring fortalte Inga det. — En fremmed mandsperson hadde slaat op et telt borte i en skogkrull, i nærheten av sæteren. Han var høiformen klædt, og han sang, mens han holdt paa at slaa teltet ut; og da han var færdig, plukket han nogle skogblomster, tok disse med sig og krøp ind i teltet og begyndte at plystre. Gutten hadde staat paa avstand, skjult bak stammen av en stor gran, og set paa alt dette. Og nu vilde han indstan dig vite, hvad Inga mente om noget saa rasende rart. Kanske manden var sant eller fjæltring, eller røver ogsaa, mente gutten, og da turde han sandelig ikke gaa avsted at opsøke fæet heller ikveld.

Jenten visste ikke, hvad hun skulle svare til slikt; hun følte sig hverken ræd eller trygg. Hun gik ut paa dørhellen og saa bortover mot skogkrullen; men skogkrullen var lønrik og tyk, saa hun blev like vis. Saa slog hun det fra sig, saa godt hun kunde, og tok til med sæterstellet igjen. Men gutten slog det ikke fra sig, han, nei; han tænkte jamin sandt paa forskjelligt, da han mot kveld la avsted for at opsøke fæet. Han syntes ret som det var, at han saa hvite telt borte i skograndene og hørte sang og plystring, og saa maatte han skynde sig værre end før og fare svært saa forsigtig og stilfærdig frem. Han var jo ikke mere end 10 aars gutungen, og med en 10 aars alder paa sig, skal der ofte ikke stort til, før en føler sig herlig liten og uanselig paa fjeldvidderne.

Mens gutten var borte, kom en høiformen klædt herre vandrende ut av skogkrullen, hvor teltet stod, og hen mot sæteren. Han saa mot øst og mot vest; han saa mot nord

og mot syd; han saa paa de store, steile fjelde og paa de grønne, duftende skoge; han saa paa elven og vandet, paa sæteren og solen; og ret som det var stanset han og lyttet til fuglesangen, rakket saa ryggen og strakte sig op og drak av den friske luft.

Omsider svinget han forbi sæterveggen, fandt frem til døren og banket paa. Inga hadde ikke set ham komme og visste ikke, hvem som banket. Hun hadde glemt gjæterguttens telt og mandsperson og trodde, det var bygdefolk eller ogsaa nogen fra nabosætrene. Men da hun aapnet døren og fik se den, som stod der, husket hun med ett guttens fortælling, og hun visste ikke rigtig, hvad hun skulde si og hvorledes hun skulde te sig. Ti det var en vakker ung mand med et venligt ansigt, rigtig et ideelt menneske, som stod der utenfor døren; et par brune, rolige, godmodige øine søkte hendes, mens han tok huen av og hilste. — Hans navn var Sir George Francis. Han var engelskmand og omtrent fremmed her paa fjeldet, sa han, og likte at tale med folk, som kunde gi ham vink og retledning i dette og hint. Han hadde slaat op telt i lovskogen, straks bortenfor sæteren, og der agtet han at bo en maaneds tid. Han vilde prøve ørretten i elven og vandet, hvis der var nogen; og saa var han korrespondent for en større avis og skrev desuten av og til noveller. Han elsket den norske natur, det norske folkeliv og den norske kultur, og hver sommer pleiet han at gjøre landet besøk.

Han talte et flytende norsk sprog, og hvis han ikke selv hadde sagt, han var englænder, vilde jenten ubetinget ha tat ham for en ret og slet normand. Det var navnet og klædesdragten, som maaske vilde ha bedraget hende, naar hun hadde faat tænkt sig om.

Hans høflighet, beskedenhet, ærlighet og aapenhet hadde fra første øieblik gjort hende tryg. Hun aapnet døren paa vid væg og bad ham komme ind i sæterhytten.

— Noget ekstra fint og flot hadde hun det nok ikke, saa han fik undskylde i saa maate; — sæterfolket bodde saa langt fra kulturen og civilisationen, at det aldeles ikke blev rart bevendt med stellet, lo hun, idet hun gik tilside og aapnet vei for ham.

Han takket for tilbudet og sa, han gjerne vilde se ind i hytten; og han fik det til slik, at hun ikke behøvet at klandre noget; det, som var godt nok for en normand, var vel altid godt nok for en englænder. Saadan gik han ind i hytten, med lys latter, den karen.

— — — —

Som ventelig kunde være, blev de ingen uvenner, Inga og engelskmanden. Og hvorfor skulde de ogsaa bli det, naar møteskapet gik saa retskaffent til og begge intet galt hadde at indvende mot hinanden? De maatte vel faa lov til at være venner og tales ved om hundre og tusen ting og endda hundre og tusen, naar blot de selv fandt glæde og fornøielse deri og ikke blev lei den ene av den anden.

Det var ikke slik paa, hvor meget og mangt det var, han spurte om og vilde ha forklaring paa. Saa vilde han ha navnet paa **den** blomst og paa **den** og paa **den,** hvad **det** fjeld het og hvad **den** elv het, hvad **det** vand het og hvad **den** dalstrækning het. Alt muligt maatte han ha greie paa, og jenten syntes det var moro at forklare og gi svar paa alt muligt.

Men det kunde gjerne hænde, at ogsaa **hun** vilde ha lidt rede paa livet og forholdene, som de artet sig paa landet derute i Nordsjøen — og siden hun hadde forklaret saa forfærdelig meget for ham, frit og uten betaling, fik ogsaa hun naturligvis vite, hvad hun lystet, frit og uten betaling.

Naar ikke engelskmanden vanket fjeldene om paa speiderture eller var heftet av ørretten i elve og tjern, eller ogsaa ikke var optat av sin literære sysler, og Inga heller

ikke hadde noget særlig, som bandt hende til sæterhytten og optok tiden, — se da sat de i lag allesteds hvor løv og blomster duftet og skog skyggede for sol om dagen; — ved kveld midt i straaledrysset, saa Inga kunde faa hvisket sit godnat til solen, som gjemte sig bakom heierne derute! Men det, at hun hviskede godnat til solen, visste ikke engelskmanden noget om — han skulde vel ikke vite al verdens besynderlige ting, han heller!

Slik gik det til, som det saa ofte gaar til i denne verden: De blev mer og mer fortrolige. Mere bent frem og ikke saa mange kruseduller paa ord og vendinger. De var begge skapt den vei, at de ikke yndet kruseduller, naar de kunde undgaa dem. Det var vel noget til norsk sæterbudeie og engelsk turist, det!

Og livet paa høifjeldet var som en uendelig fager Sankt-Hans-fest for baade gut og pike.

— — — —

Men en maaned er ikke nogen evighet, selvom man bor i en sæter eller i et telt og sæteren og teltet har standkvarter paa det norske høifjeld. Det fik ogsaa denne Lyngvolds sæterjente og denne Englands søn sande.

Der kom en dag, da teltet blev nedtat og ombyggelig sammenfoldet. Det var en dag i slutningen av juni maaned — men slik dag saa sløsende rik paa sol, sol og fuglesang, gjøkegal og kobjælder, gjæterljom og skogduft, — nei slik underlig dag hadde det aldrig været der paa fjeldet før!

Engelskmanden gik sig en sisste runde op under heien, langs elven og forbi østparten av vandet, og under vandringen plukket han en liten buket skogblomster, som han vilde ha med sig.

Inga stod ved gruen og sysslede med et eller andet. Av og til stansede hun i arbeidet og førte et lommetørklæde op til ansigtet. En bred solbundt kastedes gjennem ruten,

bortover gulvet og helt hen til hende. Dagen var jo saa sløsende rik paa sol!

Utpaa eftermiddagen kom Sir Francis over til sæteren for at betale for de fødevarer, han hadde faat, og for at by farvel. Inga var da færdig med det væsentligste stel og hadde intet særs at gjøre, før buskapen kom ved kveld, og kunde ta det med ro og sætte sig ned at snakke med denne sin besynderlige gjæst, som hun var blet saa god ven med og hadde lært at skatte og holde av og som nu skulde reise.

Og de snakket om mange ting, mens en vækkerklokke stod paa bordet og maalte tiden. „Tik-tik, tik-tik."

En halvtime gik; to halvtimer gik. Saa reiste han sig og sa, han maatte begi sig paa veien.

Kjækt strøk han huen av, rakte hende sin haand med tak for venskap og samvær, med tak for al hygge og alt godt, ønsket hende velfærd og lykke og signerikt liv og endte sætningen med et varmt farvel.

Hun ønsket ham det samme tilbake og mente at si noget andet, men fik ikke til mer. Hun fulgte ham utenfor sæteren og var saa underlig stille av sig med blikket ned i græsvolden.

Atter gav han hende ønskerne, satte saa huen paa og gik.

Hun blev staaende der ved sætervæggen at se efter ham. Det hadde gaat saa fort altsammen, at hun næsten ikke kunde begripe sammenhængen. Men hun hadde kjendt hans haand i sin, og hun hadde hørt hans stemme og møtt hans blik — for sisste gang. Nei da — aa nei, det maatte ikke være sisste gang — ikke sisste gang; han maatte komme tilbake flere gange, flere somre! Hvorfor hadde hun ikke bedt ham om det? Hvorfor lod hun ham gaa, uten først at bede ham om det? Hun tænkte at rope til ham, der han vandret bortover stien og ikke saa sig tilbake. Hvorfor saa

han sig ikke tilbake da? Hadde han intet hjerte for hende, han da? Hadde hun lært at kjende ham range veien kanske? Kunde hun ikke rope til ham — nei, kunde hun ikke springe efter ham og spørre ham om dette og faa rede paa altsammen? Kunde øine, som hans, lyve? Nei, nei og atter nei! Men hvorfor saa han sig ikke tilbake da? Aa, dette holdt hun ikke ut! Hun maatte rope til ham og si, han fik ikke gaa. Aldrig, aldrig gaa. — —

Sir Francis var allerede henne ved oppakningen. Han saa mot sæteren og blev var hende og viftet med huen.

Slikt et underligt vift og varsel, som aldrig løi!

Da løsnet hun i heftig graat og maatte støtte sig mot sætervæggen. Hun gjorde et vink med haanden, for at besvare hilsenen og gik saa graatende ind i sæterhytten.

Hvad graat hun for? Hun maatte spørre sig selv om dette efter en stund. Den unge mand hadde jo intet lovet, hadde intet sagt, som nu kunde tynge og saare hende. Han hadde blot været og opført sig, som kun sande venner kan det. Længere hadde han ikke gaat. Hvad graat hun saa for? Det var, som hun baade visste det og ikke visste det.

— — — —

En ukes tid senere blev et brev til Inga bragt op paa sæteren. Det hadde norsk frimerke paa og var stemplet i et norsk posthus. Hun trodde i farten, det var fra en veninde av sig og lod det ligge uaapnet, indtil hun senere utpaa dagen fik bedre tid. Saa aapnede hun det. Og blev med ett som himmelfalden av overraskelse. Ti brevet var fra Sir Francis, fra ham og ingen anden!

Han fremholdt nu i brevet, hvad han ikke hadde turdet sagt hende, før de skiltes. Hun var den bedste og mest stortænkende kvinde, han hadde møtt, skrev han, og han kunde aldrig formaa at slette hendes billede ut av erindringen. Han hadde ikke turdet talt noget om kjærlighet til hende, fordi han syntes, han var uværdig dertil. Han var jo

bare en uformuende person, en fattig skribent, der endda ikke hadde rukket synderlig langt utover med sine produktioner. Men han hadde tro paa livet og tillid til menneskene, og saa ung han endnu var, vilde det nok lysne i fremtiden. Naar han nu kom over til England, vilde han søke at faa en forlægger for sin nye bok, en række noveller, der skildret Norges natur samt norsk folkeliv paa sjø og land og tilfjelds — og hadde han lykken med sig, skulde han komme tilbake at besøke hende igjen næste sommer. Han fik vel lov til det? spurte han, opgav sin adresse og sluttet ved at si „paa gjensyn!" og ønske hende glæde og Guds velsignelse paa livsveien.

Trods at hun læste brevet flere gange, forekom dog det, som stod deri, hende som en drøm. Men drøm var det nu ikke allikevel. Konvolutten laa paa bordet og brevarket hadde hun i haanden, saa det var nok virkelighet og intet andet.

Atter læste hun skrivelsen over. Og endda en gang.

Saa lænede hun sig tilbake i stolen, vendte blikket ut gjennem et aapent vindu og faldt i tanker. Store, fagre tanker, som dagen og naturen selv derute, tænkte hun.

En lurtone fra det fjerne naadde hendes øre. Klangen tok hun som et skjønt elskovsbud, der aldrig, aldrig sveg.

Adel i blodet.

Vaaren kom saa rent merkværdig fort det aaret. Sneen begyndte at braane og forsvinde og danse avsted i skummende foss nedover Løifter og Svaberg allerede i slutningen av mars; og da det led et stykke ut i april, tok marken til at grønnes og birken til at sprætte løv! Nei slik tidlig vaar kunde 90-aaringer knapt mindes. — Det var vel ikke av det gode; det spaadde vel noget galt kanske?

Den rike gaardbruker Ole Engens søn, Styrk, kunde ikke forstaa sig paa slikt han heller. Rigtignok var han bare paa 8de aaret og ikke nogen 90-aaring endnu, han da; men det var da visst og sandt, at ogsaa han hadde set, det hadde gaat saa underligt til iaar. Tænk, at sneen forsvandt sporløst fra markerne en 8 dages tid efter at han hadde faat sine nye ski færdig! Slikt hadde aldrig hændt før om aarene — det han visste. Han kunde saa grandgivelig huske, at ifjor i paaskehelgen laa sneen alendyp mellem bakker og berg, saa han kunde ake paa kjælke og rende paa ski, alt han orket; men iaar i paaskehelgen! — — aajo, han hadde vel set, det hadde gaat underligt til, han ogsaa, ja!

Han stak hænderne i bukselommen og satte føtterne godt fra hverandre, der han stod oppe paa laavebroen og var enig med sig selv om, at han ikke var langt fra at ligne en voksen kar nu. Voksne karer pleiet at staa slik, akkurat slik. Ja, og saa brukte de at spytte av og til; det hadde han næsten glemt. Og saa spyttet han som en voksen kar, han ogsaa.

Han stod der paa laavebroen egentlig for noget helt andet end at spekulere paa sneen, som svandt saa hurtigt, og paa det, at han alt lignet en voksen kar. Jomen gjorde

han saa ja! Ti doktoren var ventendes derborte i veiene; faren hadde kjørt avsted tidlig om morgenen for at hente ham. Og nu vilde han være den, som først fik øie paa hest og kariol derute, saa han kunde faa springe ind i stuen og bringe moren budet med det samme. For mor hans var syk, og far hans hadde sagt, det var en slem sykdom; og derfor visste han saa aldeles, at hun nu laa der ikkun og ventet paa doktoren. Bare denne kom straks nu da, saa han paa timen fik springe ind og fortælle hende derom!

Det blev længe at vente, og en liten gut paa 8de aaret som saa grandgivelig kan forstaa, at vaaren er for tidlig ute og som synes, han alt er en voksen kar og kan spytte som en voksen kar, kan meget let bli utaalmodig. Det var paa nippet til at gaa slik med Styrk ogsaa; hadde han ikke faat øie paa en stor ørn, som kredset høit oppe i luften og satte kursen tilfjelds, saa hadde han nok givet op og sprunget sin vei. Men synet av den store fugl bandt ham til stedet og holdt hans tanke fangen, saa han glemte alt andet. Og da ørnen forsvandt over fjeldene i det fjerne og hans blik atter traf veien derborte, — se da kom en kjører i rask trav mot gaarden og mot laavebroen og mot gutten, som stod paa laavebroen. — Sandelig fik han ikke bringe mor budet allikevel! Og som en vind for han avsted med det.

II.

Efter den dag doktoren var paa Engen, var det makeløst hvor Styrk gik og bestemte sig paa en viss ting: Naar han var færdig med skolen og konfirmationen og fik mustacher og spidst hakeskjæg, likedan som doktoren, saa skulde han bli doktor selv. Han skulde være overlag flittig paa skolen nu utover, saa presten ikke fik det at si om ham paa konfirmationsdagen, at han ikke dugede til doktor. Ja han skulde læse og skrive alt det han orket ivinter. Ski og

kjælke fik det være som det vilde med; og forresten — sneen reiste jo saa svinagtig fort nu for tiden! Nei, saa skulde han heller lære sig til at bli doktor da og komme kjørende stiv og strunk tilgaards — undersøke den sykes puls med uret i haanden og krømte litt, akkurat likedan som han hadde set doktoren gjøre, da denne var hos moren; — og saa skulde han ha briller og lange mustacher og spidst hakeskjæg, akkurat likedan som den doktor, han nylig saa. Alle doktorer hadde nok briller og lange mustacher og spidst hakeskjæg, og alle brukte at krømte litt svakt, naar de undersøkte en syk persons puls og hadde et pent og kostbart ur i haanden.

Og han begyndte at øve sig paa at være flittig. Han læste i katekismen og bibelhistorien og en stor, gammel katalog, som faren engang hadde faat fra et maskinfirma i en av byerne. Og han skrev paa stentavlen og papirark bokstaver og andre kruseduller, som der ingen mening var i, og han tegnet med kridt paa husvæggen, rundt omkring, alle slags figurer, som der heller ikke var nogen mening i. Men for ham hadde altsammen mening; og han mente paa det, at det skulde ikke ta ham lang tid, før han var doktor og vel saa det. Bare det ikke drøiet saa længe, før han fik mustacher og spidsskjæg!

Han sa det til moren og faren, at han skulde bli doktor, naar han var konfirmert, og begge lo i førstningen til gutten og mente ikke mere med det. Men da han ufortøvet fremholdt sin paastand og aldrig blev færdig med sit doktorprat, begyndte sandelig forældrene at tænke paa litt av hvert. . . . De hadde ikke flere barn end Styrk, og kunde dette deres ene barn bli til noget stort, som for eksempel doktor, saa var det vel ingen vanære hverken for dem eller Engen gaard! Der fattedes ikke midler for at gutten kunde utdannes til doktor — hvis det var det om at gjøre! Og forresten — det tunge, grove og opslitende gaards-

arbeide kunde jo Styrk sagtens spares for; gutten var ikke kommen av nogen simpel stand; — det var adel i blodet der! Styrk kunde godt bære hodet høit tilveirs og være en fin og fornem læge! . . .

Slik blev hele tingen omtrent som avgjort gjennem nogle faa maaneder — og Styrk læste i katekismen og bibelhistorien og den gamle maskinkatalog, skrev og tegnet værre end alt galt og tænkte paa den dag, da han som doktor med briller, mustacher og spidsskjæg, kunde komme stiv og strunk kjørende gjennem bygden i ærindes medfør. — Aa, som hele bygden skulde glane og kike og føle sig liten og dum i motsætning til doktor Engen!

III.

Aarene rullede.

8-aaringen var ikke 8-aaring længer. Han var færdig med folkeskolen og presten, katekismen, bibelhistorien og farens gamle katalog samt alle bokstaver og krusedulle og figurer, men nogen doktor var han naturligvis ikke blet endda. Han forstod nu, der skulde mere til forat naa dit, og begyndte at ordne sig istand. Middelskolen først, hadde faren sagt; og han skjønte, at faren forstod sig paa den ting og gjorde hverken den ene eller den anden indvending.

Styrk drev omkring hist og her, mens han gik og ventet paa denne middelskolen. Drev omkring 17 aar gammel og gjorde spilopper og troldskap og hængte sig efter jenterne og var saa vild og varm som vaaren, der kom saa fort hint aar! Han skulde jo spares for det tunge, grove, opslitende gaardsarbeide og bli til noget større! Maatelige galskaber sa hverken den ene eller anden noget om; de fik taales — naar det var Engens søn, der snart skulde ut i verden og livet og bli til noget større end dem, som gik der i bygden og traskede og ikke kom længer — ikke

dugede til andet! Sandelig fik det gaa da ja! Det var ikke saa uvist, at de kunde faa det igjen engang, mente de.

Men mens Styrk drev omkring slik 17 aar gammel og ikke læste et ord samt aldrig tok sine hænder i det skapende gran, hvad vedkom gaardens arbeide, tænkte enkelte av bygdens folk, og da især læreren og presten: Men hvad skal den gutten paa middelskolen da? Hvad kan der dannes av en slik knegt paa 17, som ikke har evne og anlæg det mindste spyt? Doktor han? Kunde ikke Engengubben bydet og befalet som en mand og lært ham op til grøftegraver! Der var ikke for mange grøfter paa Engen heller, hadde de set om høst og vaar. Og læreren tænkte mest paa denne sørgelige ting og blev aldrig færdig med tanken. Og engang han mødte Styrk paa veien, sa han:

„Jeg har etpar bøker, som du sikkert vil interessere dig for at læse. Du læser nok alt, du kommer over, skjønner jeg. Læser og studerer det. Og det er ret, gutten min. Slik var det ogsaa med mig, før jeg reiste til seminariet. Man maa læse og studere alskens bøker — det vil si bøker, som giver utbytte: skjærper forstanden, styrker og opbygger karakteren og danner det hele menneske. Nævnte to bøker er akkurat av den slags, og jeg laaner dig dem med glæde over vinteren."

Jo, Styrk tok imot tilbudet med tak, som rimelig var, og begyndte at læse samme kveld og var saa rent flittig. Men det gik snart over; og saasnart det hadde gaat over, gik det med ett op for ham, at han interesserte sig svært litet for hvad han hadde læst og for læsning i det hele, hvorfor han slængte boken op paa en hylde og lagde paa dør. Han visste, han interesserte sig for moro og løier og allermest om høstkveldene, og derfor la han paa dør. Nu hadde han slikt at gjøre. Naar han blev doktor, blev det nok ikke nogen tid til moro og løier da — —

Høsten gik. Vinteren gik. Styrk gik, han ogsaa. Gik

i godt lag til kommers og artighet og nær ind til smaa forelskelser, mens lærerens bøker laa paa en hylde i hans værelse i god ro og fred og ikke fik sagt ham en eneste kundskapens ting, som baade de og deres eier saa gjerne vilde. Han tænkte ikke stort paa dette. Han tænkte bare: Naar jeg kommer paa middelskolen, faar jeg læse den hele dag. Og da skal jeg ogsaa læse! Gud, hvor jeg skal være flittig! Det skal spørres ut i bygden her, at jeg ikke staar tilskamme!

IV.

I mai skulde Styrk reise. Og nu var det snart mai med sol og groluft og ung opvaakning, med sang og fryd og fest fra morgen til kveld. Han hadde derfor ikke svært mange fridage tilgode nu, og han var ikke just saa aldeles glad over det. For i vinterens løp hadde han gaat hen og forelsket sig i en overlag vakker husmandsjente, saa han næsten ikke ønede den ringeste utvei mer. Jenten het Anna — og hun hadde sagt Styrk, — og da med det samme var det som han kjendte det paa sig, at han ikke kunde det mindste gran med reisen. For Anna hadde blaa, ærlige, godmodige øine, og naar han saa ind i dem, var det som han saa ind i selve himlen. Han var bare 18 aar ja; men om man bare er 18 aar og stor og sterk og fager og træffer en slik Anna, saa kan man ikke godt komme sig ut av det. Han hadde prøvet sig i den ting og behøvet ingen forklaring eller retledning. . . .

Saa nu glædet han sig som sagt just ikke synderlig til reisen. Han glædet sig til at bli doktor, men ikke til reisen. Men reise maatte han jo, skulde han bli doktor. Det var klart som to og to er fire og hverken tre eller fem.

Og reisedagen kom. At han kvelden før hadde bedt Anna skrive til ham og være ham tro, som ogsaa han hadde lovet hende, visste hans forældre selvfølgelig ikke en tød-

del om. For en rikmands søn, som skal bli doktor og komme kjørende gjennem bygden med briller paa næsen og en guldkjæde dinglende ved brystet, han maa gjerne beholde historien om sin forlovelse med en vakker husmandsjente for sig selv og ikke dumpe ut med det til sin far og mor, som sier de har adel i blodet og at hele slegten deres har og altid skal ha adel i blodet! Da gaar det gjerne paatvers og paatverke.

Og dette visste vel gutten kanske. Han var stor for sin alder, og hadde han forstand efter størrelsen, var han sandelig ingen dumrian.

Da dampbaaten, hvormed Styrk reiste, la fra kaien, gløttede læreren gjennem skolestuevinduet og tænkte: „Se saa, der reiser Engens haapefulde pode! Gud vet, hvad han bringer det til!“ Og da han vendte sig fra ruten formet han næsten som et litet foragtelig suk. For læreren var lidt arg og opglødd. Han hadde spurt Styrk, da denne bragte bøkerne tilbake og takked for laanet, hvordan læsningen var, og gutten hadde svaret, han hadde bladet bøkerne gjennem men ikke fundet noget av særlig interesse. Siden den tid hadde læreren i sit stille sind i arghet tænkt sig Styrk som en haapefuld pode av den rette kaliber. — Det var saavist ikke evner og anlæg, men stolthet og stormandsgalskap, som hadde født og fostret den splittergale ide i gutten, at denne passet som student og for doktoreksamen.

V.

Tiden ruslet sin regelrette, vante gang og gik videre. Der er dem som sier, at de gjør den eller hin ting bare for tidsfordriv. Men slikt snak av voksne folk kan man ikke bli klok paa. Tiden fordriver sig jo selv! Altid fordriver sig selv og rusler videre.

Det var ogsaa slik med Styrk. Hver dag, efter endt

skoletid, hadde han sit tidsfordriv. Da gik han i godt lag og fordrev tiden og kunde ikke falde paa at tænke og fatte, at tiden fordriver sig selv. Saaledes bar det trægt avsted i lekser og denslags ting; og det er synd at si, at han var nogen flink skoleelev. Og værre blev det for hver tid. Lærerne kunde aldeles ikke forstaa, hvad der skulde bli av slikt. Og jo længere det led, begyndte han ogsaa selv at indse haapløsheten. . . . Men han skrev lange breve hjem til Anna og til sine forældre og nævnte ingenting om denne haapløshet; han sa, det gik godt og stod bra til.

Men saa begav det sig, at brevene til Anna pludselig sluttede. Det var akkurat som naar subskriptionen paa en forskutsbetalende avis er utløpen. Ikke et snug mere i posten; ikke livstegn mere. Ingenting til Anna mere. — Naar man har et ærligt og oprigtigt hjerte, der for første gang har fornummet kjærlighetens sande, varme, rene glød, og denne med ett faar et knæk, — da kan selv en fattig husmandsjente med navnet Anna tynges og tæres og synes, at dagen er graa. Han hadde ikke nogen begreper om det, Styrk, maaske. Eller kanske han ogsaa hadde begreper derom, men gav det hele en god dag. Et av to. For derinde i byen var han nu blet dødelig forelsket i en fin og fornem grossererdatter, der hadde lorgnetter paa næsen, hansker paa hænderne og perlebaand om halsen. Og han tænkte mangen en kveld, mangen en tid og stund, paa dette: Slik en doktorfrue kel! — tænkte og tænkte, saa lekserne, han læste paa, løp i ring og op og ned i hans hoved. Og ret som det var syntes han saa tydelig, at Anna stod nærved og bebreidet ham. . . .

Hvad skulde der bli av en slik studie og en slik tankeforvirring? Han spurte sig selv de sneste gange, men han fik ikke tak i noget mandigt og avgjørende svar. Faren sendte penge og sørgede for alle utgifter, og han lot det staa til paa lykke og fromme.

Men skrap og skrot gik det tilslut. Ikke med studenten og grosserdatteren — endda da, — men med studenten og skoleeksamenen. Han kom langt bak i leksen og syntes det gik haardt og urimeligt til og blev tungmodig tilsinds. Der var dem av lærerne som aapent og ærligt sa til ham, at det aldeles var et saafængt arbeide for ham at gaa videre. Det, han hadde sat sig for at bli, hadde han paa langt nær ikke tilstrækkelige evner for.

Hvad andet skulde han svare herpaa, end at ta avsked med det hele og la sin store, stolte doktordrøm fare? Det nytter vel fattigt at hamre kundskap ind i et menneske; anlægget og evnerne maa være tilstede og selv ta imot kundskapen uten tvang. Han begyndte at skjønne sig litt paa dette selv ogsaa nu, og derfor blev han baade arg og skamfuld over, at han hadde begyndt skolen, naaet saa litet op og nu ikke kom længer. — Jo, nu skulde de faa noget at snakke om og gotte sig over derute i hjembygden! Han maatte ikke la det komme for et eneste øre derute! De kunde vel ikke selv snuse i det? Det var den forbaskede læreren — og saa presten ja; de skulde nu vel spørre og høre og vite alt, de; — de var nu vel saa propfulde av evner og anlæg, de, som kunde bli til noget!

Skrap og skrot for anden gang! Da det kom for grossererdatterens øre, at det hadde gaat saa daarligt med gutten paa skolen, trak hun sig tilbake litt om senn. Styrk hadde ofte sagt til hende, at han skulde bli doktor, og det hadde hun glædet sig saa styrløst over. Men nu blev han jo ingen verdens ting, og saa kunde hun aldeles ikke kaste sig væk paa den maaten! Hun kunde vel allikevel faa en doktor, hun; for der var nok av dem, som blev doktorer endnu — om ikke Styrk Engen kunde greie at bli det! Slik slog hun op med ham. Og der stod gutten, stakkar!

Men gutten hadde sandelig begyndt at faa andre tanker. Livet lærer stundom menneskene at faa andre tanker.

Han tænkte: Hvad skulde han ogsaa med en saadan finfin byfrøken? Og han tænkte videre: Anna! Og indeni ham sang det: Anna! — Hvorfor hadde han sveget Anna da? Hvorfor hadde han ikke skrevet til hende og holdt sit løfte? Det var bare daarlige mennesker, som bar sig saadan ad. Bra mennesker for ikke med halvhet og uærlighet og hadde en vaklende karakter. Byfrøkenen, grossererdatteren — hun, med lorgnetterne, hanskerne og perlebaandene — i hende hadde han set noget større som doktorfrue! For han skulde da bli doktor, han, maabite, bravere som den store, stolte mand! Slike smaaligheds daarende tanker hadde han bygget paa! Ikke underligt, at altsammen raml ede ned tilslut.

Og han tænkte videre: End om han hadde tat sig til noget nyttigt — noget, som han duget til: arbeidet med plog og harv og heste, hakke, spade og grøv, paa Engen? Montro om han da ikke hadde været just saa god kar, som nu han var? Montro om han ikke stod sig bedst paa at grave grøfter, bryte nyland og slikt noget? Da kunde han da virkelig vite, at han var noget og gjorde noget, som det var gagn i. — —

Han pakkede sammen sine saker og reiste hjem. Bygdens folk og hans forældre undret sig over hans pludselige komme og spurte frempaa.....Han svarede, han var færdig med middelskolen, men han følte sig uvel og maatte hvile ut, før han fortsatte videre. Han fik ikke til at si det anderledes. Alle trodde ham — undtagen læreren; denne hadde sine tvil, men nævnte det ikke til andre end presten og kirkesangeren.

VI.

Da Styrk for første gang efter hjemkomsten mødte Anna, visste han ikke hvad han skulde si og hvorledes han skulde opføre sig. Hun var som ærligheten, oprigtigheten

og den rene kjærlighet selv; og naar han nu atter stod i hendes nærhet, var det som han skammede sig.

Hun spurte, hvordan det hadde gaat med ham paa skolen, hvorfor han saa braat sluttet at skrive til hende og om til hvilken tid, han skulde reise avsted igjen.

Han fik ikke til at lyve denne gang. Det var litt sent utover kvelden i mai og litt skumt og han fattet hende mildt i armen og førte hende med sig bort til randen av en birkelund, som var i nærheten av veien.

„Sæt dig her ved siden av mig, saa skal jeg fortælle dig altsammen", sa han. „Du vil nok hate mig, foragte mig og aldrig ha tiltro til mig, naar du har hørt mig; men det er noget som befaler mig til at være ærlig og sand mot dig, og derfor **maa** jeg si det."

Saa fortalte han hende om den daarlige eksamen, han hadde faat, om at han ingen evner og anlæg hadde til at bli doktor, og om at han hadde opgit tanken om flere skoler. Videre om forlovelsen og opslaget med grosserer-datteren. Endda mer fortalte han hende, og han løi ikke et grand heller, den gangen.

Hun blev sittende saa underlig stille efterat han hadde talt fra sig; hun syntes ikke at finde noget passende at si. Hun glattet ut rynkerne i kjolen, fingret nervøst mot græsvolden med den ene haand, rev op nogle græsstraa; atter glattet ut rynkerne i kjolen og rev op nogle græsstraa; og endda intet svar.

Styrk reiste sig. „Jeg maatte si det", sa han; „jeg magtet ikke at tale usandhet til dig. Jeg holdt saa inderlig av dig engang — og jeg holder av dig endnu — — jeg holdt av dig, da jeg var derinde i byen ogsaa; — det var bare stolthet og stormandsarv, som rev mig fra dig; — far og mor sier, dem og hele deres slægt har adel i blodet; — — jeg holder av dig endnu, ja, og det var derfor jeg talte sandt til dig nu nyss. Du blir for god og oprigtig i

motsætning til mig og min adel nu du, og derfor skal du gaa fra mig, en usling, du vet jeg er."

Hun nævnte ham ved navn og kom ikke længer.

„Ja", svarte han og prøvet nogle skridt frem og tilbake foran hende. „Du er løst fra mig, du Anna; jeg har syndet nok mot dig, saa heltigjennem ærlig og ciegod du var; jeg har ikke ret til at være i dit selskap længer."

„Men — Styrk — end om jeg vil da, — om jeg — jeg maa, jeg. Du, Styrk, var det ikke — var det ikke bedst at det gik — at det gik slik da, tror du?" kom det brutt og støtvis.

„Hvad mener du? Jeg forstaar dig ikke!" Han vandret fremdeles frem og tilbake foran hende med korte, nervøse skridt.

„Jeg mener — mener dette med skolen — og med altsammen — — at det var bedst, du ikke kom længer. Jeg har ofte tænkt paa dette i det sisste — tænkt paa, at jo længer og videre fremover og opover du kom, jo mindre kunde jeg hjælpe dig og jo mindre kunde du forstaa mig. Nu føler jeg, som du kommer tilbake igjen — og faar tillit til mig, — — og jeg vilde atter bli glad og lykkelig, om jeg bare visste, jeg kunde hjælpe dig med noget."

„Saa usselt, jeg har opført mig mot dig, — og endda kan du tro paa mig?" Han hadde stanset ved siden av hende.

„Ja, nu ja — ikke helt da du hadde dette dit store maal at naa; da stevnet du for høit for mig!"

„Det var adelen i blodet, du; far og mor har snakket saameget om adelen i blodet; — det var attraa og begjær efter magt og ære — det laa i blodet, ser du — en feil, en svakhet, som er gaat i arv med slægten. Men nu skal adelen bort; nu skal jeg opføre mig som almindelige folk og arbeide mot det maal, jeg duger: — — grave i jorden og ikke holde mig for god og ikke synes, det er for simpelt

— — og vil du hjælpe mig....ja saa vet du, det vilde gaa lettere da! Men du — du maa være ærlig mot dig selv, Anna!" Han satte sig ned, hvor han stod og fik komme saa nær hende som i de første dage. „Adelen skal gaa nu!" gjentog han. „Jeg skal snakke med far og mor om stormandsarven — og om mig og dig — og jeg skal løse mig fra de gamle fordomme; ti det er nødvendigt! For nu skal jeg være bonde og grave i jorden og kaste alle feilbare ideer paa dør — være et jevnt menneske og ikke opstyltet. Si nu noget du ogsaa da!"

Hun sa ingen verdens ting, men hun klemte sig ind til ham og blev aldrig færdig dermed.

„Jo, du — det var bedst, at det gik som det gik, Anna!" fortsatte han; men han sa det saa lavt, som om han var ræd for at høre sin egen stemme. —

Han drak.

Han drak — —

De sa, at han drak. Folk i stive 8 kvartaler visste og kunde fortælle, at han drak. Baade smaa og store hadde det gaaende mellem sig, at han drak. Nogle gik ganske stilfærdig frem, andre mere aapenlyst — men fra mund til mund gik det gjennem døgnet, at han drak.

Og det var saa sandt, som det var sagt. Han drak jevnt. Han drak sig plakat fuld ret som det var. Han drak sig av og til næsten fra sans og samling og laa og væltet som et svin langs veikanten eller ved siden av for tauget. Og han skammet sig dagen derpaa; for han visste som paa en prik, at han var paa folkemunde; — og det, at være paa folkemunde i visse tilfælder, er ikke altid det bedste. . . . Saa syntes han, at han maatte drikke paany, for at døve det gamle; — han kunde ikke stort se nogen anden utvei. Men ellers hadde han erfaring for, at det, at døve gammel fyld med ny fyld, var det huleste bedrag, den største forbandelse for et menneske. Det førte til fordærvelse og ruin. Og dog forekom det ham slik, at det var veien hans og at han selv ikke helt kunde hjælpe for at det skedde. Drikken hadde gjennem aarene svækket hans karakter mer og mer og gjorde det fremdeles, og midt i folkesnakket og skammen forekom det ham, at, som det var, var glasset fortfarende det eneste at ty til.

Dette kom maaske nærmest derav, at han med tiden var blet bitter og harm — bitter mot samfundet og harm over sin egen tilstand. Han visste saa grandgivelig, at han var blet uretfærdig behandlet av samfundet, som syntes det var en moralsk og ærlig forretning, det, at fabrikere og sælge rusdrik lovbeskyttet. Samfundet, folket i det hele og

brede, hadde magten og midlet til at rake væk kullene fra kjedlerne, stanse maskinerne og sætte en stopper for hele forbandelsen, men det vilde ikke. Selv hadde han ved flere valg git sin stemme imot trafiken; thi han hatet den — hatet den, han, som drak! Men ikkun nederlag var blet ham tildel — altid og bestandig nederlag. Og i denne pine av dræpende tanker syntes han, det var baade glemsel, trøst og lise i at trodse, trodse, bare trodse.... Hadde rusdrikken vært banlyst av landet, vilde nok ogsaa **hans** tilstand ha været anderledes end tilfældet nu var.

Efter en forfærdelig stiv fyld kunde han i timevis tænke og filosofere over dette. Og graate og domminere. Og ta nye forsætter. — Nu skulde det jamen være slut! Men saa husket han kneipen, som stod der paa lur igjen. Hvorledes skulde han ta fat midt i folkesnakket og skammen? Hvorledes skulde han komme sig ut av det? Han, som var foragtet og haanet av nærsagt alt anstændig folk — han, hvem ingen mennesker hadde tiltro til, — han skulde opta kampen mot en fiende, som hadde overmagten i ham og alt hadde hat den længe — hat den i mange aar! Det var at le spottende til. Le paa den maate, som barn og voksne folk lo til ham, naar han kom ravende efter veien eller gaten ....

Slik maatte han ty til glasset igjen. Og drikke og drikke, bare drikke.

Mens folk sa — anstændigt folk sa: Det er sørgeligt saant noget; det er da jamen forgalt ogsaa, at armingen aldrig skal lære paa det, aldrig skal slutte! Og selv tok de sig drammer og ølkrus i sunnig og med maate og var saa rent bra mennesker saa. Og paa valgdagen stemte endel av dem for rusdrik og ga endog sin stemme med god samvittighet; for drikken gjorde da ikke dem nogen fortræd; de kunde da bruke „Herrens gaver" med maate! Endel andre stemte ikke det mindste; tverimot smaalo de overlegent

til hele tingen og lot den skjøtte sig selv. Hvad hadde de med saant noget at gjøre? De hadde knapt tat et glas i hele sin levetid!

Og begge disse to folkeklasser syntes ikke det mindste endt om ham, som fra fyld til fyld gik mot ruin og fortapelse derute. Det var hans egen skyld. — Ansvar! Hadde de ansvar, de da? Andel! Se? Hvor fik den eller hin det fra, at de hadde ansvar for og andel i en drukkenbolts elendighet, synd og skam? Se? Ansvar og andel? Se? De følte sig simpelthen for kloke og for bra folk til at gi sig stunder til at tænke paa slikt! —

Og de passet sig selv og sit og drak med maate, eller ogsaa drak de ikke det mindste og lot tingen bare, bare, bare skjøtte sig selv. For de var sterke, sterke karakterer, som vaa langt nær vilde ha nogen andel i den karakterløse drukkenbolts daarlige liv og levnet og slet ikke noget ansvar for hans fortapte og fordømte sjæl. — —

Og aar rullet.

Da skedde det en dag at byens morgenavis (som altid hadde hat spalterum eller plass for rusdrikavertissementer og været saa rent venligsindet mot drikketrafiken) bragte den nyhet under en overskrift med ganske fete typer, at en viss mand, som hadde været skammelig drukken, var blet overkjørt av sidste aftentog o. s. v. Bladet skrev endvidere redaktionelt om ulykken, og syntes, voksne folk skulde ta litt bedre vare paa sig selv.....

Avisen naadde omsider ogsaa frem til de 8 kvartaler, hvor folkene brukte at drikke med maate eller ogsaa ikke drak. — Navnet kjendte de straks, og derfor ogsaa personen. Og de sa med stor gestus: Nei men er det ikke forgalt! Nei men er det ikke sørgeligt ogsaa! Jamen skjønte de ikke, det gik den vei tilslut! At voksne karer, som var kommen til sjæls aar og alder, skulde ta det paa den maate og ikke være ordentlig av sig, men gaa like luks i helvede

for sin daarskaps og ubetænksomhets skyld! — Og de vasket sine hænder, pinte og dømte, bøiet knæ for Gud og takket ham, fordi det ikke var dem — fordi de, Gudskelov, hittil hadde vandret rette veien og kjendte sig ganske trygg.....

Tre dage senere skulde en likbaare føres til graven. Fra byens likhus. Presten, som skulde holde liktalen, var nylig ankommen dit til byen og tat kald, og han var en ganske ung mand og ikke videre likt av samfundet i almindelighet og de 8 kvartalers kristenfolk i særdeleshet. Altid hadde han det paa en anden maate, den karen — altid andre begreper — altid — bestandig. Næ og næ, saa dypsindig og klok unge folk blev nu for tiden! Næ og næ! — Og de ventet sig forskelligt ut av den liktalen. For de hadde hørt litt av hans meninger i den retning før ogsaa.....

— — — Og den unge prest stod der ved siden av kisten og talte. Og han talte sig varm. Han talte over ordene „drankere skal ikke arve Guds rike" og la ivei slik, at en stor del av tilhørerskaren syntes det blev ubegripeligt.....

„Drankere!" sa han. Og atter og endda med mere eftertryk: „Drankere! Men naar samfundet utdanner drankere da, godtfolk! Saa skal samfundet arve Guds rike og ikke dets utdannede drankere? Det gaar jeg ikke med paa! Der faar bli ansvar! Samfundet faar ta andel — og tænke sig en smule om, før det utslynger dette alvorlige, dette haarde og dømmende ord, om hvem som skal arve Guds rike! Og spurte jeg nu idag: Gjorde **du** noget — og **du** noget — og **du** noget, for at hjælpe denne mand, som ligger her i kisten idag — gjorde noget for at redde ham, reise ham, røre varligt ved ham og føre ham tilbake til livet? Hvo tør gaa først? Jeg bekjender, at jeg gjorde saare lite for ham. Men der er en almægtig og alvidende herskер, som ransaker hjerter; der er et vaakent øie, som

holder vagt over os alle og som ser det, vi gjorde og det, vi undlot — det, vi gjør og det, vi undlater. Og sier jeg nu videre, at denne forstøtte, foraktede dranker, som idag skal føres til graven — sier jeg, at muligens han paa dommens dag kan være Gud likesaanær som os andre her, saa faar jeg nok hele klyngen mot mig. Dog, la os nu ikke dømme formeget allikevel. La os ikke gaa for sterkt og for trygt ivei med disse ord: „Drankere skal ikke arve Guds rike" — nei ikke før vi har ryddet faldgruberne av veien og lik Mesteren har reddet, reist, rørt varligt og ført tilbake til livet."

— — — Efter liktalen gik folkene fra de 8 kvartaler tilbake til sine maateholdshjem og ikkemaateholdshjem baade støtt og halvveis oprørt. — De skjønte, der blev noget slikt at høre! Aa ja, prester og smaaprofeter var rar nu for tiden, som kunde ta drankere i forsvar og læsse ansvar over paa skikkelige folk, der altid stræpte efter at vandre den rette sti og efter at redde sin sjæl og sin ære —

Vi har kirker.

Vi har kirker, vi har barmhjertighetsanstalter og andre bra institutioner — og vi kalder os kristne. Men høvdingens sind og hjertelag har vi ikke git svært megen indgang i hjerter og gjennem døre. Vi er selvgode, vi er store og kloke, vi er pene, stolte og dannede, vi er mægtige og rike — — og snart bygger vi os over Kristus! Nei ikke snart, men ret som det er bygger vi os over ham. Og med Judas i spidsen stormer vi rasende frem og skriker: Korsfæst, korsfæst! —

Hjerteløsheten og fordømmelsen da!

Den store, stygge synd, at vi arme kryp ikke skal ville tilgi, ikke skal ville la den milde luftning fraoven faa brænde i vor barm og tænde glød og gyde varme rundt os og til alle sider og længere nedover der, hvor folkesjæledybet er saa skjærende oprevet! —

„Gaa til Jesus!" — det er den gamle, optyggede, gjængse frase, som vi hører og møter overalt paa alfarvei. Faa eller ingen forklarer rette maaten, hvorpaa dette skal ske, og faa eller ingen viser vei. For de fleste betyder dette at „gaa til Jesus", det samme som at bli kvit sin næste og mere passe sig selv. Faa det bedste og største utbytte av livet selv. Selv. Være sig selv nok!

At vi ikke skal sænke os nogle tommer længere ned før vi kalder os kristne! At vi bare skal holde os paa overflaten og vaske hænderne og pine og dømme! At vi skal løfte os over nøden og sjælevaanden, stænge Kristi kjærlighet utenfor vore hjerter og døre og allikevel si, at vi lever og at livet lykkes!

Aa, hvor livsløgnen er hul og uigjennemtrængelig!

Hvor vor kristendom kan skræmme bort!

— — Alle disse bønner og sukke av selvsyk jammer! Altid og bestandig det samme, uten at komme ind paa det bredere spor. Vandre, i Mesterens fotefar, veien, som fører op til de klare høider! Aldrig at gaa ut — at la bønnen lyse frem av gjerninger, være gjerningen!

Maa ikke vor kristendom skrømme bort?

— — — —

Nei, skal vi leve et værdigt kristenliv, maa Kristus, uten at vi skammer os og uten at vi ræddes for haan og spot av en fornem og slap verdensaand, faa lov til at være vort ideal herneде. Han vort ideal i al vor gjerning og al vor tankegang!

Vi maa aapne vore hjerter og døre for hans kjærlighet! Vi maa bli stor og god og klok, mægtig og rik i den forstand og retning, som han var det, at det kan sees med øiet og føles i hjertet, at Guds rike ikke er langt fra jorden! At det kan merkes i gjerningen, dette rike kommer til os og vi til det!

Slik skal det ikke, trods al vor løgn og alt vort smuds, at vor ufuldkomne kamp tilslut lykkes. Lykkes, fordi han har svedet sin nat i Getsemane, tat sin beslutnings daap og kjæmpet kampen helt — kjæmpet den for os.

O, lærte vi kun at leve
et liv uten løgn og list,
at bryte med alt, som halvt er
og fyldes av aandens gnist!

O, lærte vi blot at elske
vor næste, som Jesus Krist,
at vandre i lys og sandhet
og ligne ham først som sist!

Julekveld.

Nysneen laa som et hvitt laken over markerne. Det var maaneskin og glitter og glans. Kirkeklokkerne hadde kimet og tonet for den kommende fest; julehøitiden var indviet, og freden sænket sig stille mot jord.

Lysene straalte gjennem vinduer og døre, og barna var de gladeste blandt de glade. De hoppet og sprang i sine nye klær og sko, saa de mest rev juletræet omkuld. Snart var de mange lys paa granen tændt, sangen stemt og takten opnaaet. Og saa gik de rundt juletræet, mens far og mor sat og saa paa. Og glæden og fryden lyste fra alles blik, saa der mest perlet taarer.....

Men i een stue brændte intet lys, og det var hos den fattige enke Marie Teigen. Stuen laa for sig selv bakenfor berget og var aldeles bortgjemt for hele bygden. Siden Hans, hendes mand, omkom paa sjøen ute i fiskeværene, hadde det ofte vært haardt og stridt for hende at bakke sig gjennem. Hun var nødt til at ta de første, de værste arbeider. Hun led og hun stred, hun graat og hun bad, men tiderne var og forblev de samme — ialfald for hende. Og mørkest saa det næsten bestandig ut, naar det lakket mot jul. — Ikveld var det juleaften igjen, — det visste Marie. Ogsaa hendes 10-aarige søn, Hermand, forstod at det skred mot festdage. Men stuen var som sagt mørk, og den var kold og trist — skjønt julestjernen vel straalte og sken paa sin egen, eiendommelige maate ogsaa derinde og opvarmet en stakkels kvindes barm.....

Hermand laa i sengen og hostet. Selv sat hun ved vinduet og saa ut. Men utenfor møtte ikke synet andet end sne og glitter.

Hun faldt i tanker. Gamle minder steg frem, lyse,

deilige barndomsminder — og nedad kinden randt taare efter taare. Hun husket sine første julehøitider, da hun var hjemme hos mor og far og søskende. Og hun husket julehøitiderne fra sin ungdom og længere utover. For herlige dage! Og hun husket julen for fem aar siden — hendes mands sisste jul. Hvor langt anderledes var det ikke da end nu! Hvilken glæde og lykke, hvilket varmt og livsforyngende folglimt følte hun ikke selv i de veirhaardeste dage dengang! —

Men nu var det ikke som da. De sisste aar var stadig blet haardere og haardere — endog julekvelden ifjor var bedre og lysere.

Hun graat, først stille, siden høiere. Det var ikke til at holde ut.

Hermand reiste sig halvt i sengen: „Hvad graater du for, mor?"

„Nei, jeg graater da ikke, barnet mit." Hun reiste sig og gik hen til sengen. „Vet du det er juleaften ikveld, Hermand?" spurte hun, idet hun strøk hans lyse haar bakover panden.

„Jo, det vet jeg, mor; men det er saa mørkt i stuen! Har allesammen det slik?"

„Nei, ikke allesammen, gutten min." Der kom taarer paann.

„La mig faa komme op, mor! Jeg vil ut efter julelys. Nogle af mine skolekamerater fortalte, at de hadde mange, mange lys, baade hvite, røde, brune, grønne og blaa. Om jeg gaar og spør dem, faar jeg kanske et — og saa har ogsaa vi julelys, mor!"

„Nei, Hermand, du maa ikke op og ut; du er ikke rigtig frisk; læg dig til at sove, saa er du snil."

„Jeg er frisk nu. La mig faa komme op, mor!" Han krablet sig frem av sengen og ledte frem hue, vanter og snelabber.

Saa var han færdig og skulde gaa.

„Gaa ikke ut i kulden, aa kjære dig, gaa ikke!" Hun holdt ham tilbake.

Han slet sig fra hende. „Jeg blir ikke borte længere end et kvarters tid."

Og ute av stuen var han.

Men mens hendes lille gut i den løse, dype sne vadet ned til bygden efter julelys, laa hun selv med ansigtet begravet i sengeputerne og graat og bad.....

— — — —

Jo, Hermand fik sande, der var julekveld i stuerne nede i bygden, ja; der var lys i lys og straale i straale fra hvert et vindu!

Han stanset utenfor den store, rike grosserer Hansens hus. Han kunde faa blik like fra veien — — og barna tyktes ham som engle og stuen med al staten som et Paradis. Om han var derinde og om mor ogsaa var der! Men han turde ikke. — — Kunde han bare faat talt med Eivind og Ernst som snarest, saa skulde han ha været fornoidd. Han kjendte disse saa godt, og de var bestandig saa snil mot ham paa skolen, især Ernst. Men det var vel ikke raad at faa snakke med dem ikveld, naar de hadde saa mangt og meget at more sig med — —

Han stod længe og saa ind — og tænkte — tænkte paa mor i den mørke kolde stuen bakom berget, — stod der saa længe, indtil han bare hutret og frøs. Aa, saa koldt det var! Han gik bort til døren; men han turde ikke gaa ind, og ikke turde han banke paa heller. Mekanisk satte han sig ned paa dørtrappen, skjulte sit lille blaafrosne ansigt i de slidte vanterne, og saa graat han, saa taarerne mest frøs til is.

Stakkels liten mors gut!

Han blev sittende der saa længe, at han sisstpaa ikke kjendte kulden; han var borte fra alt det, som omgav ham.

Der seg som en lys og fager juledrøm ind paa ham, og han tykte, der kom hvite Gudsengler og hjalp ham ind til jul og fryd. . . .

Der blev en liten stans i juleleken inde i stuen, og herunder var Ernst en tur utenfor væggen — og fik da øie paa noget merkeligt henne paa storstuetrappen. Forstrækket la han ind i kjøkkenet og fortalte det paa sekundet. Barna trodde bestemt, at det var julgjeten og forsikrede, at det var julgjeten og krøp sammen i en klump borte i en kraa; men de voksne skjønte saa vel at hele tingen kun dreiet sig om en veifarende hund eller kat, hvorfor grosserer Hansen tok en vedkjæp i haanden og gik ut for at jage den ubudne gjæst fra husdøren.

Da han kom utenfor, saa han straks den lille sorte klump der paa dørtrappen. Han talte som man pleier at tale til hund og kat, men gjenstanden rørte sig ikke av flækken. Gik saa et skridt nærmere den og skulde til at lange ut med kjæppen, da han med ett syntes den lignet en liten menneskeskapning. Han tok forsigtig foran sig med den ene haand og kjendte straks klær og en liten barnekrop indenfor disse. Hurtigt steg han til, løftet Hermand op og bar ham ind i stuen. Gutten sov, men ikke den siste søvn.

— — — —

Oppe paa Teigen sat Hermands mor ved ruten og stirret nedover veien. Hun var angst for gutten, som nu blev borte saa længe, og hun fik ingen ro paa sig. Hun tok frem de gamle slidte skoene sine og snørte dem paa, kastet et gammelt sjal over hodet og gik ut av stuen. Hun vadet bortover den dype sne, til hun fik veien — og da la hun merke til, at nogen kom kjørende opover mot huset. Det slog hende med en gang: Kanske var det noget galt fat med Hermand og at der nu kom bud. . . Hun holdt paa at vakle; sneen kjendtes saa isnende kold; det svidde

helt ind i sjælen. Dombjældeklangen hørtes som harpelaat; hun syntes at se juleengle, julelys og festklædte skarer; hun syntes at se Hermand langt derborte staa og vinke hende til noget stort og lyst. . . . Hun sig sammen i sneen og var bevidstløs.

Hest og slæde holdt indtil. Den bevidstløse kvinde løftedes op paa slæden, — og avsted mot bygden bar det i nysne og maaneskin.

En halv time senere laa Marie Teigen i den samme varme seng, hvori hendes barn laa. De sov begge, og deres aandedræt var regelmæssigt. „Det er bra; saa er der godt haap", sa grosereren til sin hustru, idet han stak hodet ind i værelset, hvor de to laa.

Ernst stod bare ved sengen og ventet paa, at Hermand skulde slaa øinene op, saa han fik fortælle ham, hvormange lys det var paa den store julegran derinde i sideværelset — og fortælle ham, at han trodde det var julgjeten, som sat paa dørtrappen — og fortælle ham endda mangt rart og morsomt; — men ventetiden blev saa lang og det lille barnehjerte saa uroligt. Han maatte prøve at gaa litt frem og tilbake paa gulvet, saa det rikset i skoene, og han maatte høite og fremte litt for at se, om Hermand da ikke vaaknet. Men nei! Ja, saa maatte han stanse igjen da og staa stille og se paa sin skolekamerat en stund. — Hermand hadde vist ingen nye klær og nye sko og kaninskind lue; — hadde vist ingen juleleker heller; — hadde vist ikke faat svært mange julepresenter heller; — nei slikt det, at han skulde glemme saa aldeles av at gi Hermand en julegave! Et kort eller en sukkerhest — nei, kanske helst en sukkerkjærring; han hadde 12 sukkerkjærringer, foruten de 10 han aatte paa granen. Nei, men end etpar julelys da! Et rødt og et blaat! Det skulde han gi ham — sprunget opover til Teigen med igaar! Set slikt, at han skulde glemme dette! — Nei, men vaaknet ikke Hermand

snart nu da? Han maatte da vel vaakne igjen; han kunde da vel ikke dø slik, dø paa en julekveld og førend han hadde set juletræet og alle juleleker ne deres og hørt alle disse rare og morsomme historier. — — Det var som om gutungen fremmefor sengen der hadde noget, han vilde ha gjort — — og han skyndte sig at gjøre det; for Hermand vaaknet jo aldrig! — skyndte sig — lurte sig til, stille: „Jesus, du maa ikke la Hermand dø! Jeg glemte at gi ham julepresent, men han skal faa den nu ikveld! Og jeg skal dele alle mine juleleker med ham!"

Slik holdt Ernst paa. Endda det var bare et barnehjerte!

Grossererens hustru hadde ogsaa sine tanker. De kom, naar hun stod foran sengen og betragtet den fattige og sitte kvinde, som laa der og sov. Men slike tanker er velsignede tanker! Og naar de kommer ved jul: Som yndige, lekende smaafugle fra Paradishaven! —

— — — — —

Hermand vaaknet først. Laa en stund og saa sig om. — — — Men slikt noget forstod han sig ikke paa. „Mor!" sa han. Det er altid saa let at rope mor for barn. Om han visste mor var der, eller om han trodde, han var hjemme, lar vi fare; — men mor var altsaa der; og mor vaakner bestandig, naar barnet kalder. . . .

Den fattige enken og grossererens hustru snakket hver sin stund. Men Hermand fik ikke ord for sig; ti Ernst hadde begyndt paa disse rare, morsomme historierne sine, som aldrig slap op! Og midt inde i den værste spænding fortalte han, at han hadde snakket med far sin for litt siden, og denne lovet at sende tjenestegutten op til handelsmanden for at kjøpe Hermand nye sko, en klædning og en kaninskindhue. Tjenestegutten kom vist tilbake om en bitte liten stund. — —

Men da juletræet tændtes anden gang i grosserer Han

sens oplyste stue, — da først fik julekvelden klang og farve. Selv barnehjertet forstod hvad det vil si, at dele sin julegl æde med en anden. Og da „Jeg er saa glad hver julekveld" tonet gjennem værelser fra barnemunde, — da var det Hermands stemme som hørtes mest. Men selv sat han i sengen; han hadde ikke kræfter nok til at delta i leken. Mens de sang:

„Da tænder moder alle lys,
saa ingen krok er mørk;
hun sier: stjernen lyste saa
i hele verdens ørk.

Hun sier, at den lyser end
og slukkes aldrig ut,
og hvis den skinner paa min vei,
da kommer jeg til Gud",

da fuktedes mangt et øie — ja, endogsaa fra grossererens perlet der i al stilhet en taare.

Hermand bragte sin mor julelys!
Der blev julekveld, der blev glæde og fryd.

Indholdsfortegnelse.

Digte.

	Side
Til Johan Selnes ved Sigurd Sivertsen	5
I al min tungsel	7
Ser du	7
Min violin	8
Jeg maa ha Gud	9
Maa du ofte	10
Jeg spør	11
Idealer	12
Mor derhjemme	15
Det vakre syn	16
Vesterpaa	19
Aa Jeeland, som svandt!	21
17de mai 1914	22
Saa ligger du der — —	23
Vaar i mit hjerte — —	25
Vaaren	25
Foraar	27
Der kvidrer en svale	28
Foraarshymne	29
Vaar	30
Se blomster og græs	30
Aftenstemning	31
Saa fløi der et bud	32
Er krig av Gud	34
Et digt for dagen	35
O, send os litt fred	37

Side

Løft din røst, du Kristi kirke ... 38
Bøn ... 40
Efter stormen ... 41
Jeg sender en tak ... 42
Arne og Sigrid ... 43
Til Borghild ... 44
Til pastor N. L. Hansen ... 45
S. Tunheim ... 46
Ved høst ... 47
Høst ... 47
O, for en herlig aften ... 48
Nat ... 48
Kvelden ... 49
Ved kveld ... 49
Vær stille, mit hjerte ... 50
Gudssønnen ... 51
Jeg øiner ... 52
I en stund ... 53
Lys ... 54
Du sier ... 55
Hvo søkte lykke ... 56
Haapet ... 57
Hvis du en blomst ... 57
Følg Kristus, sjæl ... 59
Ungdom ... 60
Der findes paa jorden ... 61
Ved korsets fot ... 62
Naar hindringer ... 63
Dra, kristensjæl, ut ... 64
Vær god ... 65
Hvor du end lever ... 66
Ei, ven, idag ... 67
Vil du ... 68

Side

Som dig saa han ingen 69
Naar kommer Guds rike 70
Velsignet hver en sjæl 71
Naar døden kommer 73
Ta Gud med dig 74
O lyse dag 75
Her kjæmpes 75
Til en kjæmpende 76
Vandrer, løft dit blik 76
Løft dit blik 77
Der er saa mangen 78
Du er lykkalig 79
Tidsaanden 80
Og livet er fagert 80
Og alle dine drømme 81
Der findes ei 81
Barnetroen 82
Lille „Jul" 83
Det sang 84
Nu ringer paany 85
Ringer, I klokker 85
Julestjernen 86
Saa stilner den larmende verden 87
Fryd dig, o sjæl, over klokkernes klemt 88
Nu er det jul 89
Nu tændes der 91
Jul 92
Der myrdes og plyndres 94
Nytaar 95
Paaskehøitid 96

Skisser og fortællinger.

	Side
Sommerstemning	99
Vi lovet at komme	102
Norsk høifjeldsliv og litt til	111
Adel i blodet	120
Han drak	133
Vi har kirker	138
Julekveld	140